



70<sup>let</sup>

Srednja šola za oblikovanje Maribor

**NEKOČ**

tekstilci in frizerji,

**DANES**

oblikovalci, medijski tehniki in  
frizerji

Srednja šola za oblikovanje Maribor  
Maj 2018

Odgovorna urednica: Nadja Jager Popović

Uredniški odbor: Nadja Jager Popović, Albin Regvat, Jelka Kotnik - Rudolf, Irena Labaš, Martina Breg in Stevan Čukalac  
Besedila sta prispevali tudi: Barbara Hrastnik, Katja Zver  
Pregled besedil: Jelka Kotnik - Rudolf

Vsebina:

Zgodovinski pregled izobraževanja tekstilcev, frizerjev, tehnikov oblikovanja in medijskih tehnikov v Mariboru, intervjuji.

Fotografije: dijaki SŠOM, arhiv SŠOM, Pokrajinski arhiv Maribor, Sašo Bizjak  
Oblikovanje, prelom in priprava za tisk: Martina Breg, Alenka Šolar

Naklada: 500

Tisk: Evrografis, d.o.o.



Srednja šola za oblikovanje Maribor

**NEKOČ**  
tekstilci in frizerji,

**DANES**  
oblikovalci, medijski tehniki in  
frizerji



Srednja šola za oblikovanje Maribor



Srednja šola za oblikovanje Maribor,  
maj 2018

## **IZ VSEBINE:**

NAGOVOR RAVNATELJICE	4
OD ZAČETKOV TEKSTILNEGA IZOBRAŽEVANJA (1947) DO SREDNJE TEKSTILNE ŠOLE IN SREDNJE ŠOLE ZA OBLIKOVANJE MARIBOR (2017)	7
POGOVARJALI SMO SE Z/S ...	55
O NAS SO POVEDALI ...	63



## Nagovor ravnateljice

Ulice so povsod in na ulicah so ljudje. Na ulicah, mnogih v Mariboru, je bila Srednja šola za oblikovanje Maribor. Sicer z drugimi imeni in v drugačnih podobah, pa vendar je 70 let nosila dušo ustvarjanja in izobraževala za storitve – tiste, za katere je človeška roka še kako pomembna, kjer podoba človeka stoji na preizkušnji, kjer vsake oči vidijo svojo sliko in kjer ljudje izražajo svoje mnenje. Tako je preprosto zato, ker smo tako različni, kot so različne ulice, na katerih se je šola kitila s svojimi dijaki, in kot so različni izdelki, ki jih v tej šoli že desetletja ustvarjajo. In prav vsi so del naše zunanje podobe, ki vpliva na značaj človeka, na njegovo odločnost in njegov uspeh. Vedno pa vzbuja tisti kanček zavisti, ki sili naprej.

Ulice ostajajo in se spreminjajo. Prav tako imena, tla, notranjost stavb in njihova vsebina. In 70 let se sistem igra z vsebino naše šole, s programi, z ljudmi. Storitve, za katere izobražujemo, pa ostajajo in na področju letih stroji nikoli ne bodo mogli v celoti nadomestiti ljudi, preprosto zato, ker ustvarjati pomeni imeti človeka zase z vsemi lastnostmi in drugačnostjo.

**Nadja Jager Popović**  
ravnateljica SŠOM

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'N. J. Popović'.



# 1947

**Od začetkov  
TEKSTILNEGA  
IZOBRAŽEVANJA**

**do SREDNJE  
TEKSTILNE ŠOLE**

**in SREDNJE ŠOLE  
ZA OBLIKOVANJE  
MARIBOR**

# 2017

# SREDNJA ŠOLA ZA OBLIKOVANJE MARIBOR

**SREDNJA ŠOLA ZA  
OBLIKOVANJE MARIBOR** je naslednica Srednje tekstilne šole Maribor.

Izobraževalni programi, razen frizerskega, ki jih je izvajala, so v začetku tega stoletja ugasnili, kot je v mestu in drugod po Sloveniji zamrla tekstilna industrija.

Tista, z razvojem katere je mesto postalo pravo delavsko in industrijsko središče, največje v Sloveniji. Ta industrija je potrebovala strokovne kadre za svoj obstoj in razvoj. V medvojnem obdobju so bili to v glavnem tujci, po drugi svetovni vojni pa so te kadre izobraževale številne šole različnih stopenj in imen. Njihova naslednica, ki je združila vse tekstilne poklice in frizerje, je bila Srednja tekstilna šola Maribor. Ko je zašla tekstilna industrija v težave, se je v njih znašla tudi šola, ker se je interes mladine za tovrstno izobraževanje zelo zmanjšal. Novi časi so prinesli nove izzive, poiskati je bilo potrebno izobraževalne programe, ki bodo mlade pritegnili, jim dali upanje za poklicno kariero in zagotovili obstoj šole. Začeli smo izobraževati tehnike oblikovanja in medijske tehnike poleg vedno zanimivega programa frizer. Šola se je preimenovala v Srednjo šolo za oblikovanje Maribor, ki kot naslednica vseh prejšnjih šol praznuje 70 let obstoja.







# MARIBOR IN ZAČETEK TEKSTILNE INDUSTRIJE

## **Ob koncu prve svetovne vojne**

je bila Avstro-Ogrska poražena, sledil je neizbežen propad in razpad države. Slovenci smo prišli v novonastalo Kraljevino SHS. Maribor se je naenkrat znašel v »bolj razvitem okolju«.

Gospodarske razmere na slovenskem ozemlju so se močno spremenile. V nekdanji Avstro-Ogrski so slovenska območja spadala med industrijsko slabo razvita, v novi državi pa so postala tehnološko in industrijsko najbolj razvit del države. Podjetjem in podjetnikom s področja jugoslovanske Slovenije se je v Kraljevini SHS odprlo novo tržišče, kar je spodbudilo živahno industrijsko rast.

Največji razmah je doživljala tekstilna proizvodnja. Na jugoslovanskem tržišču je vladalo v letih po vojni splošno pomanjkanje vseh vrst tekstilnega blaga, zato je bil hiter razvoj tekstilne industrije za državo nujno potreben. Do razpada Avstro-Ogrske so bile njene južnoslovanske dežele tržišče za močno razvito češko in avstrijsko tekstilno industrijo. Država je z različnimi ukrepi oz. olajšavami domačim in tujim podjetnikom omogočala, da so svoje tovarne preselili v Jugoslavijo. Vlagali so kapital, pripeljali stroje ter nameščali tekstilne in finančne strokovnjake. Tekstilno industrijo je financiral predvsem tuj kapital, največ češkoslovaški, v katerem je prevladoval velik delež kapitala sudetskih Nemcev. Domačega kapitala je bila komaj tretjina. Gospodarska kriza leta

“

**Do začetka druge svetovne vojne je bilo v mariborskih tekstilnih tovarnah zaposlenih več kot 7.000 delavcev (to je 13 % vsega mariborskega prebivalstva) od skupno 17.000 na ozemlju jugoslovanske Slovenije.**

”





1929 ni občutno škodovala tekstilni industriji in pred drugo svetovno vojno so slovenske tovarne proizvedle kar 37 % vseh jugoslovanskih tekstilnih izdelkov.

### **Med drugo svetovno vojno**

je prišla skoraj vsa tekstilna industrija v nemški okupacijski sistem in bila vključena v gospodarski sistem Tretjega rajha. Zadnji dve leti vojne sta pomenili precejšen upad proizvodnje zaradi pomanjkanja surovin in poškodovanih ali uničenih tovarniških obratov zaradi zavezniških letalskih napadov.

### **Pomembni tekstilni središči v medvojni Jugoslaviji**

sta postala Maribor s petnajstimi in Kranj z osmimi večjimi tekstilnimi tovarnami. Maribor je bil v novi državi obmejno mesto, ki je izgubilo tržišča na področju nekdanje Avstro-Ogrske. Z izgradnjo HE Fala je mesto dobilo pomemben energetske vir in tudi ugodna prometna lega ob južni železnici mu je omogočila tekstilno industrializacijo. Mesto z okolico je imelo dovolj cenene delovne sile. Število mestnega prebivalstva se je povečevalo: 27.994 preb. leta 1910 (zadnji popis prebivalstva v Avstro-Ogrski) na 30.739 preb. leta 1920 in 33.149 preb. leta 1931.<sup>1</sup> V mestu je bila nemška manjšina, ki je bila gospodarsko in socialno najmočnejša na Slovenskem. Po uradnem štetju je leta 1921 živelo v mestu 6595 (21,4 %) Nemcev, leta 1931 pa le še 2741 (8,3 %).<sup>2</sup> Kljub številčnemu zmanjšanju je njihova gospodarska moč ostala neokrnjena. Tik pred vojno, po letu 1938, je

njihovo število naraščalo (7251) in postajali so vse bolj nacistično usmerjeni in agresivni. Ob koncu vojne se jih je veliko izselilo, drugi pa so bili izseljeni. To pa je pomenilo tudi konec njihove ekonomske prevlade v mestu.

Do začetka druge svetovne vojne je bilo v mariborskih tekstilnih tovarnah zaposlenih več kot 7000 delavcev (to je 13 % vsega mariborskega prebivalstva) od skupno 17.000 na ozemlju jugoslovanske Slovenije. Od tekstilne industrije v Mariboru je živela dobra tretjina prebivalcev<sup>3</sup>, če prištejemo še svojce nameščencev in delavcev. Maribor je bil upravičeno poimenovan »jugoslovanski Manchester.«

1 Maribor: V: Enciklopedija Slovenije,6, 1992, str. 402.

2 prav tam, str. 403.

3 Dragan Potočnik: Gospodarske razmere v Mariboru v Mariboru med svetovnjima vojnama. V: Mesto in gospodarstvo. Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju, 2010, str.144.

## Pomembne tekstilne tovarne v Mariboru v Kraljevini SHS – Jugoslaviji: <sup>4</sup>

**1922**

### **Mariborska mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug**

je bila ustanovljena 1922 in pomeni začetek razvoja tekstilne industrije v Mariboru. Tovarno so zgradili s češkoslovaškim kapitalom na Studencih, na desnem bregu Drave ob koroškem kolodvoru. Bila je med največjimi tekstilnimi tovarni v takratni Jugoslaviji in je zaposlovala 1600 delavcev (1939). Tedaj je podjetje prevzela delniška družba Predilnica in tkalnica, d. d. Beograd, tvornica Maribor. Med vojno je bila delno porušena zaradi bombardiranja, stroji uničeni ali poškodovani, del strojnega parka je okupator odpeljal. Po vojni je bila obnovljena in leta 1946 nacionalizirana. Podjetje se je imenovalo Predilnica in tkalnica Maribor-Tabor in je pozneje postalo del MTT.

**1933**

**Mariborsko industrijo svile** je ustanovil avstrijski koncern Bujatti z Dunaja, ki je imel v Mariboru dve tovarni za svilo. Ko je koncern zašel leta 1933 v krizo, je podjetje prevzel češkoslovaški tekstilni koncern za svilo – Thoma & Co., Maribor.

Tovarni sta zaposlovali 550 delavcev.

**1925**

### **Mariborsko tekstilno tvornico**

sta sestavljali dve tovarni, ustanovljeni s češkoslovaškim in domačim kapitalom v Melju v letih 1924 in 1925. Konec leta 1940 so lastniki prenesli sedež družbe v Beograd. Podjetje je prevzela delniška družba MA-VA d.d., Beograd. Tovarna je zaposlovala 600 delavcev, l. 1946 je bila nacionalizirana in naslednje leto vključena v MTT Maribor.

**1925**

### **Zelenka & Co.**

je podjetje, ki je bilo ustanovljeno l. 1925 v Linhartovi ulici s češkoslovaškim kapitalom. Zaposlovalo je 490 delavcev.

**1926**

### **Josip Hutter in drug**

Podjetje je bilo ustanovljeno v Melju 1926. Ustanovil ga je Josip Hutter, trgovec iz Maribora, kočevski Nemeč in jugoslovanski državljan v sodelovanju z avstrijsko firmo Wenzel Hoffelner iz Linza. Na začetku je zaposloval 360 delavcev, tik pred okupacijo 1500. Po vojni je bila tovarna nacionalizirana in vključena v MTT.

<sup>4</sup> Pregled tekstilnih tovarn sem povzel po France. Kresal, Mariborska tekstilna industrija 1922–1992 – vzpon in zaton. V: Mesto in gospodarstvo. Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju, 2010, str. 261–274 in Zborniku ob 60-letnici Mariborske tekstilne tovarne, 1983, urednik: Adrian Grizold.





**1927**

### **Avgust Erlich**

Podjetje je bilo ustanovljeno l. 1927 v prostorih bivše konjeniške kasarne v Jezdarski ulici, kamor je lastnik Ivan Braun, češkoslovaški državljan, preselil stroje iz svoje tekstilne tovarne na Češkem. Avgust Erlich, tudi češkoslovaški državljan, je prevzel podjetje leta 1933. Zaposlovalo je 930 delavcev (1939). Po nacionalizaciji l. 1946 je bilo ustanovljeno podjetje Tovarna volnenih in vigozne izdelkov Maribor in kasneje vključeno v MTT.

**1932**

### **Marko Rosner, tekstilna industrija Maribor**

Marko Rosner, veletrgovec iz Maribora, jugoslovanski državljan, in Viljem Loebel, češkoslovaški državljan, sta l. 1932 ustanovila podjetje Jugotekstil, d. z o. z. Tovarna je zaposlovala okrog 370 delavcev. Istega leta je Marko Rosner ustanovil v sodelovanju z dunajskim trgovcem Baader Wennerjem še eno podjetje – Jugosvilo, d. z o. z. Zaposlovalo je ok. 100 delavcev. Leta 1939 je ustanovil še tretje podjetje – Tekstilna industrija Marko Rosner, Maribor. Slednje je preoblikoval v delniško družbo Roteks, d. d. s sedežem v Beogradu. Vse tri tovarne v Melju so zaposlovale ok. 1000 delavcev. Po nacionalizaciji l. 1946 so se vse tri tovarne združile v podjetje Mariborska bombažna tkalnica in so bile vključene v MTT.

**1933**

### **Ruška tekstila industrija Fridolin Vlach**

Podjetje sta ustanovila češka industrialca leta 1933. Zaposlovalo je 120 delavcev.

**1933**

### **Mariborska tovarna svile, d. z o. z.**

Podjetje je ustanovilo več mariborskih trgovcev leta 1933. Tovarna je bila v Radvanju in je zaposlovala ok. 100 delavcev.

**1936**

### **Tekstilna družba d. z o. z.**

Podjetje so ustanovili češkoslovaški industrialci 1936. Zaposlovalo je 130 delavcev.

Poleg teh je bilo v Mariboru še 12 manjših tekstilnih podjetij, ki so zaposlovala do 50 delavcev. Za dobavo strojne opreme ter drugih tehničnih potrebščin in pripomočkov za tekstilno industrijo je bilo l. 1928 na Teznem ustanovljeno podjetje Anton Pinter, tekstilno-tehnična pisarna in tovarna, Maribor. Takoj po okupaciji l. 1941 so Nemci tovarno zasegli in jo preuredili, dogradili in spremenili v tovarno letalskih delov.

# TEKSTILNA INDUSTRIJA V MARIBORU PO LETU 1945 <sup>5</sup>

Med drugo svetovno vojno je bil Maribor cilj zavezniških letalskih napadov predvsem zaradi svoje prometne lege in kot pomembno industrijsko središče. Veliko stanovanjskih in industrijskih objektov je bilo poškodovanih in uničenih. Prizadeta je bila tudi prometna infrastruktura. Poškodovano in uničeno je bilo potrebno obnoviti. Mariborčani so se zelo trudili, da bi obnovili mesto, zato so opravili tudi veliko prostovoljnega dela.

Po vojni je bila vsa privatna lastnina proizvajalnih sredstev, tudi tekstilnih obratov, nacionalizirana. Ko je bila končana obnova tekstilnih tovarn, so se vsa podjetja združila v tri državna podjetja: MTT Maribor, Svila Maribor in PIK Maribor. Prvo je bilo podjetje državnega pomena, drugi dve pa sta imeli status republiškega.

## 1962–1990

**Mariborska tekstilna tovarna je nastala iz predvojnih tovarn MA-VA, Hutter in drug, Jugotekstil, Jugosvila in Roteks.**

Med leti 1962 in 1990 so bile k MTT priključene tovarne Tabor-Merinka (od 1963), Tovarna sukanca in pozametrije iz Maribora (1963), Tovarna volnenih izdelkov Majšperk (1963 oz. 1976) in Ruška tekstilna industrija.



**Poškodovano in uničeno je bilo potrebno obnoviti. Mariborčani so vložili veliko naporov in prostovoljnega dela za obnovo mesta.**



## Januarja I. 1963

so zaradi enovitosti poslovanja opustili stare nazive in prešli na enotno imenovanje: **Mariborska tekstilna tovarna (MTT) Maribor**, ki je imela naslednje obrate: Melje, Tabor, Ruše, Ljutomer, Majšperk in Merinka z več kot 6000 zaposlenimi.

**Ob koncu sedemdesetih let je MTT Maribor sestavljalo pet delovnih organizacij:**

MTT Melje, MTT Merinka, MTT Tabor, MTT Sukančarna in MTT Teksta. Zaposlovale so 5134 delavcev (1978). Sukančarna in Teksta sta se l. 1980 združili v Tovarno sukancev in pozametrije (TSP). To je bila največja tekstilna tovarna v Jugoslaviji in je kot prva v Mariboru in Sloveniji začela izvažati tkanine.

5 Pregled tekstilnih tovarn po drugi svetovni vojni je povzet po France Kresal: Mariborska tekstilna industrija 1922–1992 – vzpon in zaton. V: Mesto in gospodarstvo. Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju, 2010, str. 261–274; Zborniku ob 60 letnici Mariborske tekstilne tovarne, 1983; Alojz Gregorič: Mariborska tekstilna tovarna. V: Enciklopedija Slovenije, 6, 1992, str. 409–410; Marjan Matjašič: Svila. V: Enciklopedija Slovenije, 12, 1998, str. 405; Marjan Matjašič: PIK. V: Enciklopedija Slovenije, 8, 1994, str. 336–337.





### 1946

**Tovarna volnenih in vigogne izdelkov** je bila ustanovljena l. 1946 (prej A. Erlich). Leta 1962 se je preimenovala v Merinko, industrijo volnenih tkanin Maribor. Istega leta se je združila s Predilnico in tkalnico Maribor v Tovarno PTM-Merinka, h kateri se je l. 1962 priključila še Ruška tekstilna industrija iz Ruš. Obrat Ruše je prenehal z obratovanjem leta 1964.

### 1963

#### **Tovarna sukanca in pozametrije**

je bila zgrajena v okviru Hutterjeve tovarne leta 1937 v Melju in se je l. 1963 priključila MTT.

### 1978

#### **Teksta (sukanci in pozametnja)**

je bila ustanovljena l. 1923 kot d. d. Jugoslovensko Zerković iz Zagreba. MTT se je priključila l. 1978.

### 1976

#### **Tovarna volnenih izdelkov**

je bila ustanovljena kot Industrija volnenih tkanin Vunateks v Majšperku leta 1936 in je takrat zaposlovala približno 70 ljudi. Z Merinko se je tovarna združila za 6 mesecev leta 1962, od 1976 pa je bila stalno v okviru MTT.

### 1963

**Mariborska mehanična tkalnica in apretura** se je, potem ko je bil sedež podjetja prenesen v Beograd, preimenovala v d. d. Predilnica in tkalnica. Po vojni je bila preimenovana v Predilnico in tkalnico Maribor, ki se ji je 1947 priključila tovarna pletenin Zora in podjetje se je preimenovalo v Tabor. 1963 se je združilo z Merinko v Tabor-Merinka in nato vključilo v MTT.

### Leta 1992

#### **se je MTT Maribor razdružil na pet delov, ki so se osamosvojili in privatizirali:**

MTT Tovarna tkanin Melje, Tabor, Merinka, Tovarna sukanca in pozametrije, Tovarna volnenih tkanin Majšperk.

#### **Svila, tekstilna tovarna Maribor**

ima svoje začetke v Mehanični tvornici svilenih izdelkov Maribor, ki jo je l. 1928 ustanovil češki Nemeč K. Thoma. Tovarna je bila v Mlinski ulici med glavno železniško postajo in Dravo. Lastniki so tovarno širili do leta 1934, ko so odkupili zemljišče na desnem bregu pri okljuku Drave nasproti Meljskega hriba (Thoma&Co.). V Mlinski je proizvodnja tekla do l. 1944 (zavezniško bombardiranje mesta). Tovarna na Pobrežju je ponovno začela delovati poleti leta 1945, oktobra so vanjo preselili stroje iz tovarne Atama iz Košakov. Slovenska vlada je združila tovarni Thoma in Matosvila Radvanje v Združene tovarne svile z ločenima obratoma. Radvanjski obrat je bil l. 1951 razpuščen. Leta 1978 je tovarna zaposlovala 748 delavcev, od teh 34% s srednjo, z višjo ali visoko izobrazbo, kar je bila najvišja izobrazba v jugoslovenskih tekstilnih tovarnah. Po razpadu jugoslovenskega trga sta se proizvodnja in število zaposlenih zmanjšala. Pozneje je bil za tovarno uveden stečajni postopek.

#### **PIK, tovarno perila in konfekcije Maribor**

so ustanovili 1948 iz treh nacionaliziranih obrtnih podjetij. Leta 1978 je imela 1634 zaposlenih in obrat v Lenartu. Po izgubi jugoslovenskega trga so opravljali dodelavne (lohn) izvozne storitve za države EU in iz vzhodne Evrope. Tovarna je doživela stečajni postopek.

Tekstilna industrija se je v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja hitro modernizirala. Nove spremembe so zahtevale tudi spremembe v kadrovski strukturi. Število priučenih in nekvalificiranih delavcev bi se moralo zmanjšati na račun kvalificiranih in visokokvalificiranih strokovnjakov<sup>6</sup>. Ponekod je zastala tudi modernizacija.

Podjetja se niso prilagodila prehodu na tržno gospodarstvo. Primanjkovalo je svežega kapitala in investicij. Državne subvencije so bile namenjene za ohranjanje delovnih mest in ne za prestrukturiranje proizvodnje. Razpad jugoslovanskega trga, izguba vzhodnega trga (razpad SEV) in zalivska vojna so popeljali tudi mariborsko tekstilno industrijo v veliko krizo<sup>7</sup>.

Novim družbenim spremembam je sledila privatizacija. Novo nastale družbe niso bile preveč uspešne in so več ali manj doživele stečaj. Tekstilni delavci in delavke ter Maribor so izgubili delovna mesta in dohodke iz tradicionalne mariborske industrije. S propadom tovarn ni bilo več potreb po strokovnem kadru in v začetku tretjega tisočletja je zamrlo tudi tekstilno poklicno in tehnično šolstvo v Mariboru.

“

**Novo nastale družbe niso bile preveč uspešne in so več ali manj doživele stečaj.**

**Tekstilni delavci in delavke ter Maribor so izgubili delovna mesta in dohodke iz tradicionalne mariborske industrije.**

”

---

<sup>6</sup> Estera Cerar, Urška Stankovič Elesini: Razvoj tekstilnega izobraževanja po drugi svetovni vojni od uvedbe javno priznanih programov. V: Tekstilec, 2017, št. 3, str.168.

<sup>7</sup> Aleksander Lorenčič, Mariborsko gospodarstvo med tranzicijo.V: Mesto in gospodarstvo. Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju, 2010, str. 212.







# POKLICNO IN TEHNIŠKO IZOBRAŽEVANJE TEKSTILCEV V MARIBORU <sup>8</sup>

**Pred drugo svetovno vojno je le malokdo imel možnost, da si pridobi ustrezno strokovno izobrazbo. Po navadi so tuji lastniki poleg strojev pripeljali tudi tekstilne delavce, ki so takoj začeli z delom na strojih in hkrati opravljali vlogo inštruktorjev za domačo delovno silo. Tekstilno šolstvo v Jugoslaviji se je razmahnilo po drugi svetovni vojni. Za izobraževanje domačega strokovnega kadra je delovala le Srednja tehniška šola v Kranju. Veliko njenih predvojnih strokovnih kadrov pa se žal ni vrnilo iz vojne. Njene kapacitete po vojni so bile premajhne za usposabljanje novih tekstilnih kadrov, ki naj bi nadomestili tuje strokovnjake.**

Izobraževanje tekstilcev v Mariboru se je začelo šele po drugi svetovni vojni. Prej so tekstilni strokovnjaki prihajali iz tujine. Po vojni so skupaj s tekstilnimi podjetniki in menedžerji zapustili delovna mesta oz. so se izselili.

Po obnovi in ponovnem zagonu tovarn so se pojavile potrebe po izobraženem kadru, ker se je iz mesta izselilo ali je bilo izseljenih tudi veliko tekstilnih strokovnjakov. Da bi zadostili potrebam, so že leta 1945 začeli z organiziranjem tekstilnih tečajev, ki so trajali leto oz. dve leti v različnih tovarnah po mestu.

V obdobju razvijajoče se tekstilne industrije so se zavedali, da brez ustreznega izobraževanja ni dobro organizirane proizvodnje in visoke storilnosti. »Najprepoznavnejša značilnost tega obdobja je ta, da je razvoj strokovnega šolstva potekal brez oprijemljive zakonodaje. V prvih letih po vojni sta se oblikovala dva tipa šol. To so bile šole, ki so jih obiskovali učenci s sklenjeno učno pogodbo z obrtnikom ali podjetjem in v katerih je potekal tudi strokovni pouk, in pa industrijske šole pri posameznih podjetjih, ki so same organizirale izvajanje praktičnega pouka. V prvih so se šolali vajenci za potrebe obrti, v drugih pa učenci za delo pri strojih v večjih tovarnah tekstilne industrije« <sup>9</sup>.

<sup>8</sup> Podlaga za pregled o poklicnem in tehniškem izobraževanju tekstilcev so Pisana tkanina življenja: 50 let Srednje tekstilne šole Maribor. Uredila Tatjana Njivar, 1998, str. 5–20; Kronika Srednje tekstilne šole Maribor 1995–2000. Uredila Irena Labaš, str. 2–6; Izobraževanje je pomembno. V: Zborniku ob 60 letnici Mariborske tekstilne tovarne, 1983; France Kresal, Mariborska tekstilna industrija 1922–1992-vzpon in zaton, str. 276–279, Jure Maček: Razvoj nižjega strokovnega šolstva na primeru oblačilne stroke v Mariboru po drugi svetovni vojni V: Arhivi 25, št. 2, 2002, str. 43–60; Jure Maček, Izobraževanje v tekstilni stroki v Mariboru od 1952 do odprave vajeniškega sistema. V: Arhivi, 26, 2003, št. 2, str. 277–296; Sonja Malej - Kveder, Tekstilstvo: V Enciklopedija Slovenije, 13, 1999, str. 211–213.

<sup>9</sup> Jure Maček, Izobraževanje v tekstilni stroki v Mariboru od leta 1952 do odprave vajeniškega sistema. V: Arhivi, 26, št. 2, 2003, str. 277–278.



Absolventi-tkalci 3.b razreda Industrijske tekstilne šole 1950–51  
Fotografija: Pokrajinski arhiv Maribor, SI\_PAM/1778 Samuda Heribert, škatla 9.

**Pomembnejši začetek organiziranega izobraževanja tekstilcev pomeni ustanovitev Delavskega tehnikuma v Mariboru I. 1947.**

Imel je sedem oddelkov, med njimi tudi tekstilnega s predilskim in tkalskim odsekom. To je bila triletna tehniška šola med 1947 in 1952, ki je delovala v prostorih takratne Prve gimnazije v Krekovi ulici. Dijaki so bili večinoma iz Duge Rese in povratniki iz češkoslovaških srednjih tehniških šol, ki so morali tam prekiniti šolanje zaradi informbirojevskega spora.

**Industrijska tekstilna šola, prva tekstilna šola v Mariboru, je bila ustanovljena I. 1947 pri Mariborski tekstilni tovarni in pomeni začetek tekstilnega šolstva.**

**Ustanovila jo je glavna direkcija Zveze tekstilne industrije in svilarstva iz Beograda.**

V šolo so se vpisali učenci iz vseh jugoslovanskih republik, imela pa je tudi precej učencev, ki so šolanje začeli na Češkoslovaškem in ga niso mogli nadaljevati (Informbiro)<sup>(10)</sup>. Dve leti je delovala v sklopu Mariborske tekstilne tovarne. V šol. letu 1949/50 pa je postala samostojna ustanova, preselila se je v novo poslopje v Ulici kraljeviča Marka 21, kjer je bil kasneje Tekstilni inštitut. Šola je imela tudi svoj internat. Uradno je bila ukinjena v šol. letu 1951/52, ko niso več vpisali učencev v prvi letnik. Z delom je končala junija 1953, ko so jo zapustili še zadnji učenci. Ukinitve šole je bila velika napaka, ker je povzročila pomanjkanje strokovnega kadra in podjetja so morala nameščati na odgovorna delovna mesta tudi delavce brez ustrezne strokovne izobrazbe.

10 France Kresal, Mariborska tekstilna industrija 1922–1992 – vzpon in zaton. V: Mesto in gospodarstvo. Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju, 2010, str. 276.





**Na željo mariborske tekstilne industrije je bila leta 1958 ponovno ustanovljena Industrijska tekstilna šola na Meljski cesti 74.**

**Ustanovitelji so bila tekstilna podjetja iz severovzhodne Slovenije, ki so tudi prispevala finančna sredstva za delovanje šole.**

Na začetku je bila šola triletna. Junija 1. 1960, ko se je preimenovala v Tehniško tekstilno šolo, je po triletnem obdobju spremenila svoj program in prerasla v tehniško tekstilno šolo z dvostopenjskim šolanjem. Prva stopnja, ki je bila triletna, je dala poklic kvalificiranega tekstilnega delavca; z uspešno opravljenim četrtem letnikom pa so si dijaki pridobili naziv tekstilnega tehnika. Leta 1964 se je šola preselila v nove prostore Centra strokovnih šol v Smetanovi ulici 18. V naslednjih letih se je položaj tekstilne

industrije slabšal in MTT je najprej odpovedala finančno pomoč za vzdrževanje šole. Tej so sledile še odpovedi drugih delovnih organizacij. V tem obdobju so tudi potekale polemike o ukinitvi dvostopenjskega izobraževanja, o reorganizaciji v tekstilni šolski center, o odprtju konfekcijskega oddelka. Razmišljanja o prihodnosti šole so pripeljala do predlogov o združitvi s kemijsko šolo v Rušah. Zavrjen je bil predlog, da bi šola postala le enota kranjske državne tekstilne šole.

Sodobni stroji in sodobna tehnologija so zahtevali dodatno znanje strokovnega kadra. Nekateri so predlagali ustanovitev tekstilnega šolskega centra, v katerega bi se vključil oblačilni šolski center. Združitev s Tehniško šolo za elektro in strojno stroko je postaja-



Ročno tkanje preprog z grbom Industrijske tekstilne šole Maribor  
Fotografija: Pokrajinski arhiv Maribor, SI\_PAM/1778  
Samuda Heribert, škatla 9.



Razstava pri predmetu Tehnologija tkanja leta 1951  
Fotografija: Pokrajinski arhiv Maribor, SI\_PAM/1778  
Samuda Heribert, škatla 9.



Dijaki konfekcijske modelarske šole v narodnih nošah nekdanjih jugoslovanskih republik  
Fotografija: Pokrajinski arhiv Maribor, SI\_PAM/1778  
Samuda Heribert, škatla 9.



Modna modelarska šola, b razred 1965–66  
Fotografija: Pokrajinski arhiv Maribor, SI\_PAM/1778  
Samuda Heribert, škatla 9.

la vse bolj verjetna. Tehniška tekstilna šola je bila ukinjena 18. julija 1972. Premoženje šole je bilo preneseno na Tehniško šolo za elektro in strojno stroko v Mariboru.

**S priključitvijo tekstilcev je nastala tehniška šola s tremi odseki – Tehniška elektro, strojna in tekstilna šola (TESTŠ).**

**Leta 1979 je bila šola organizirana v tri temeljne organizacije združenega dela (TOZD):**

1. TOZD za strojništvo
2. TOZD za elektro stroko
3. TOZD za tekstilno stroko

**Ravnateljica TESTŠ do leta 1981 je bila diplomirana inženirka Dora Jelenko.**

Prihajajoče spremembe v izobraževanju, predvsem uvedba usmerjenega izobraževanja, so zahtevale združevanje s sorodnimi poklicnimi šolami. TOZD za tekstilno stroko se je leta 1981 izločil iz Tehniške elektro, strojne in tekstilne šole in se pridružil Šolskemu centru za oblačilno in frizersko stroko. Nastala je Tekstilna in frizerska šola Maribor, ki se je 12. avgusta 1983 preimenovala v Srednjo tekstilno šolo Maribor.





Simbol Tehniške elektro, strojne in tekstilne šole leta 1977  
Fotografija: Pokrajinski arhiv Maribor, SI\_PAM/1778  
Samuda Heribert, škatla 9.

### **Pomembna oblika strokovnega izobraževanja tekstilcev so bile poklicne šole.**

Najprej so konfekcijske tovarne zaposlovale absolvente nekdanjih obrtnih šol. Tak profil kvalificiranih delavcev konfekcijski industriji ni najbolj ustrežal in začeli so ustanavljati poklicne oblačilne šole.

Ženska strokovno nadaljevalna šola oblačilne obrti je začela delovati že 10. oktobra 1945 v Miklošičevi ulici 1 v prostorih III. gimnazije. Izobraževala je oblačilke.

Strokovno nadaljevalna šola za moške poklice je bila ustanovljena januarja 1946. Izobraževala je krojače in krojačice, čevljarje, krznarje, izdelovalke gornjih delov. Praktični pouk je na obeh šolah potekal izključno v zasebnih obrtnih delavnicah. Obe šoli sta se združili v šolskem letu 1947/48 v Strokovno nadaljevalno šolo oblačilne obrti v Mariboru.

Ta se je v naslednjem šolskem letu preimenovala v Šolo učencev v gospodarstvu za oblačilno stroko v Mariboru. Šola je še vedno gostovala v prostorih III. gimnazije v Miklošičevi ulici 1. Izvajala je dveletno šolanje za šivilje in triletno za krojače in čevljarje. V šolskem letu 1951/52 se je preselila v stavbo bivšega učiteljišča v Mladinski ulici 13 in tudi tam je gostovala. Šoli so priključili vajence iz ukinjene strokovne šole v Račah. Ker jo je pestila prostorska stiska, so imeli pouk v Mladinski 13 in Aškerčevi 6 (danes OŠ bratov Polančičev). Sledila je selitev v Aškerčevo 6 (šolsko leto 1954/55). Frizerji, kemičarke in fotografi so se priključili v šolskem letu 1959/60.

### **Mojstrska šola za oblačilno stroko in čevljarstvo v Mariboru je začela z delom leta 1951 pod vodstvom Rudija Verdonika.**

Šola je imela oddelek za žensko in oddelek za moško krojaštvo. Učenci so morali biti obrtni pomočniki z opravljenimi vsaj štirimi leti prakse. Leta 1953 je začel z delom še čevljarški oddelek v delavnicah na Strossmayerjevi 15. Naslednje leto je šola dobila še tretji, kovinarski oddelek. Oblačilci so imeli pouk v prostorih v Miklošičevi 1, čevljarji v Strossmayerjevi 15, kovinarji v Strossmayerjevi in v Industrijski kovinarski šoli TAM na Teznem.

### **V šolskem letu 1960/61 se je šola preimenovala v Oblačilno in obutveno šolo za visokokvalificirane delavce.**

Mojstrsko šolo za oblačilno stroko so v šolskem letu 1961/62 priključili Šolskemu centru za oblačilce in frizerje.

Šola učencev v gospodarstvu za oblačilno stroko je bila 18. maja 1961 preimenovana v



Tehniška elektro, strojna in tekstilna šola, konfekcijski oddelek 1976–77  
Fotografija: Pokrajinski arhiv Maribor, SI\_PAM/1778 Samuda Heribert, škatla 9

Oblačilno in brivsko-frizersko šolo za kvalificirane delavce.

**12. julija 1962 pa je bil ustanovljen Šolski center za oblačilce in frizerje.**

S tem sta bili ukinjeni Mojstrska šola za oblačilce in čevljarje ter Vajenska šola za oblačilce in frizerje. V šolskem letu 1962/63 se je šola preimenovala v Šolski center za oblačilno in frizersko stroko, šoli pa se je priključila še Mojstrska šola za oblačilno stroko in čevljarstvo. Zdaj so posamezni odseki postali samostojne šole v šolskem centru:

1. Poklicna šola za oblačilno stroko (POŠ), izobraževala je: krojače 3 leta, šivilje in vezilje 2 leti; 2. Poklicna šola za frizersko stroko (PFŠ), izobraževala je frizerje 2 leti oz. 3 leta; 3. Modno modelarska šola (MMŠ).

Od šol. leta 1963/64 niso več vpisovali čevljarjskih vajencev. Nove prostore je šola dobila v prostorih bivše Komunalne banke na Orožnovi ulici 2.

**Leta 1981 se je šoli pridružil TOZD za tekstilno stroko Srednje elektro, strojne in tekstilne šole Maribor in nastala je Srednja tekstilna šola Maribor s sedežem na Orožnovi ulici 2.**





# SREDNJA TEKSTILNA ŠOLA MARIBOR (STeŠ)



## SREDNJA TEKSTILNA ŠOLA MARIBOR

Orožnova 2,  
62000 MARIBOR

Šola se je v prvih dveh letih obstoja imenovala Tekstilna in frizerska srednja šola Maribor.

**Avgusta I. 1983 je bila preimenovana v Srednjo tekstilno šolo Maribor.**

Delovala je na več lokacijah, ker ni imela svoje lastne zgradbe. Sedež šole je bil na Orožnovi ulici 2, kjer je potekal tudi del pouka. Pouk pa je potekal tudi na lokacijah Miklošičeva ulica 1, Smetanova ulica 18 in Gosposvetska cesta 9. Izvajanje pouka je bilo težavno, ker je zahtevalo nenehno selitev dijakov in učiteljev. Lastne, vendar neprimerne prostore za pouk smo imeli le na Orožnovi 2, na Miklošičevi smo uporabo zgradbe delili z OŠ Prežihovega Voranca, na Smetanovi s Srednjo kovinarsko strojno in metalurško šolo (SKSMŠ), na Gosposvetski s Srednjo elektro-računalniško šolo (SERŠ). **Ravnatelj šole je postal dotedanji ravnatelj Šolskega centra za oblačilno in frizersko stroko Trajan Georgijev, diplomirani inženir tekstilne tehnologije.**

V šolskem letu 1984/85 je postal vršilec dolžnosti ravnatelja Štefan Lazar, konfekcijski modelar, ki je v naslednjem šolskem letu postal ravnatelj in vodil šolo do junija I. 1993.

V sklopu srednjega usmerjenega izobraževanja je v osemdesetih letih šola izvajala



Dijakinje pri praktičnem pouku



Pomerjanje na lutki



Napis nad vhodom v novo šol. zgradbo, Ulica Pariške komune 34

programe tekstilno tehnološke usmeritve in usmeritve osebne storitve, ki so trajali tri oz. štiri leta. Dijaki so se izobraževali tudi v skrajšanih programih in v nadaljevalnem programu za poklic konfekcijski modelar. Ob rednem izobraževanju je potekalo tudi izobraževanje ob delu in samoizobraževanje. V šolskem letu 1988/89 je bilo ukinjeno srednje usmerjeno izobraževanje, v šolskem letu 1991/92 pa so za prvi letnik začeli veljati prenovljeni programi za triletno poklicno in štiriletno tehnično in strokovno šolo.

Šola je imela od ustanovitve do 1991/92 dislocirano enoto pri Centru srednjih šol Velenje na Muti, občasno pa je izobraževanje izvajala tudi na dislociranih enotah v Novem mestu in Sevnici.



Razstava pričesk

“

**Dijaki so se izobraževali tudi v skrajšanih programih in v nadaljevalnem programu za poklic konfekcijski modelar.**

”



Šivanje in pomerjanje







**Boris Cizl, diplomirani inženir strojništva, je postal ravnatelj julija l. 1993 in je vodil šolo do januarja 2003.**

V tem obdobju se je končno razrešila prostorska problematika za izvajanje pouka. Ko se je pokazal interes Univerze v Mariboru (rektorat) za stavbo na Slomškovem trgu, je posledično postalo vse bolj uresničljivo tudi upanje učiteljev, da dobijo lastno šolsko poslopje. Tako bi rešili dolgoletne težave, ki so bile povezane z neprestanimi selitvami dijakov in učiteljev na različne lokacije zaradi izvedbe pouka. Novogradnji treh šol, živilske, tekstilne, frizerske in športnega objekta, je bilo namenjeno področje nekdanje artilerijske vojašnice, kasneje vojašnice Slave Klavore, v kareju med Ulico Pariške komune in Fochovo ulico ter Ljubljansko in Beograjsko ulico. Najprej naj bi zgradili in preselili živilsko šolo. Srečnejši pa smo bili mi iz Srednje tekstilne šole zaradi interesa Univerze za zgradbo na Slomškovem trgu, kjer je bil tudi sedež naše šole.

**Gradnja naše nove šole se je začela najprej. 11. novembra 1994 je potekala slovesnost ob položitvi temeljnega kamna na prostoru bivše vojašnice.**

**Jelko Kacin, tedanji minister za obrambo, in dr. Slavko Gaber, tedanji minister za šolstvo in šport, sta izmenjala listini, s katerima je obrambno ministrstvo predalo področje nekdanje vojašnice Slave Klavore v last šolskemu ministrstvu.**



Boris Cizl, diplomirani inženir strojništva



Jelko Kacin, tedanji minister za obrambo, in dr. Slavko Gaber, tedanji minister za šolstvo in šport ob podpisu listine.

Poslanec državnega zbora RS Rudi Moge pa je položil temeljni kamen za novo poslopje Srednje tekstilne šole v Mariboru.

Po slabem letu gradnje, 4. oktobra 1995, je napočil veseli trenutek – vselitev v nove šolske prostore (6388 m<sup>2</sup>) za 1020 dijakov na lokaciji Ulica Pariške komune 34<sup>11</sup>. Dijaki, dijakinje in učitelji tekstilnih programov smo se razveselili novih, svetlih, prostornih in sodobno opremljenih učilnic in delavnic.

Frizerji pa so se iz Orožnove začasno preselili, dokler ne bi bila zgrajena na področju vojašnice v jugovzhodnem vogalu samostojna frizerska šola, na Smetanovo 18 in Gosposvetsko 9. Organizacijsko so še vedno ostali v okviru Srednje tekstilne šole. Pa je žal ostalo le pri načrtih. Frizerji niso dobili samostojne šole, ker je v naslednjih letih močno upadlo zanimanje mladih za vpis v tekstilne programe zaradi propada tekstilnih tovarn in podjetij v Mariboru in drugod po Sloveniji. Obstoj šole ni bil zagotovljen, nesmotrno pa bi bilo graditi novo šolsko po-



Poslanec DZ RS Rudi Moge ob polaganju temeljnega kamna



Praktični pouk dijakov programa frizer

“

**Šola je bila študijsko središče – sedež študijskih skupin za zgodovino, športno vzgojo, tekstil, frizerstvo in knjižničarstvo.**

”



Dijakinja pri praktičnem pouku

11 Ravnatelj B. Cizl je zapisal v Biltenu, izdanem ob otvoritvi nove STeŠ, da smo na starih lokacijah razpolagali s 3188 m<sup>2</sup> površine. Tam lahko preberemo tudi vrednost investicije – 688.000.000 SIT, to je po današnjem tečaju 2.870.973 evrov. Cena m<sup>2</sup> (brez ureditve okolice in opreme) je bila 85.000 SIT (355 evrov).



slojpe. Tako so se frizerji po nekaj letih dobesedno »vrnili pod isto streho« v novo šolsko poslopje tekstilcev in zagotovili obstoj šole.

**Do I. 1999/2000 je pouk frizerjev potekal na SKSMŠ in SERŠ. V začetku leta 2000 jim je SERŠ odpovedal gostoljubje, tako da je celoten pouk potekal samo na SKSMŠ, kar je za frizerje pomenilo še več popoldanskega pouka.**

S Smetanove 18 so se v celoti preselili septembra 2002 na lokacijo Park mladih 8.



Pouk v frizerski delavnici

V novi šolski zgradbi jim je bilo potrebno zagotoviti ustrezne prostore za izvajanje praktičnega pouka (delavnice). Ker je opremljanje frizerskih delavnic zamujalo, je bil pri prehodu frizerjev v novo šolsko poslopje praktični pouk nekoliko okrnjen. Pomanjkanje delavnic smo rešili tako, da so dijaki praktični pouk opravljali pri delodajalcih v salonih. V šol. letu 2002/03 se je tudi praktični pouk preselil v novo šolsko poslopje, ko so bile aprila 2003 dokončno urejene 4 nove frizerske delavnice. Frizerji pa so dobili še 2 kombinirani učilnici za manikuro in lasničarstvo. Šola je bila študijsko središče – sedež študijskih skupin za zgodovino, športno vzgojo, tekstil, frizerstvo in knjižničarstvo. Med 1997 in 2000 je bila sedež regijskega vodje zunanjih ocenjevalcev za zgodovino Republiške predmetne maturitne komisije za zgodovino.

**Petdeseto obletnico začetka izobraževanja tekstilcev v Mariboru smo svečano praznovali 21. maja 1998.**

Praznovanja so se udeležili številni nekdanji dijaki, učitelji in sodelavci, tekstilni strokovnjaki, partnerji iz tekstilne industrije in šte-



Priprava krojev pri praktičnem pouku

vilnih šol iz Slovenije, predstavniki občine, šolskega ministrstva, Zavoda RS za šolstvo, Centra RS za poklicno izobraževanje in mnogi drugi.

**Osrednja prireditev je bila v Narodnem domu. Srednja tekstilna šola je ob tej priložnosti izdala zbornik Pisana tkanina življenja: 50 let SREDNJE TEKSTILNE ŠOLE MARIBOR.**

Za vsebino so poskrbeli dijaki in učitelji STeŠ. Vsebinsko zbornik zajema zgodovinski pregled izobraževanja tekstilcev in frizerjev v Mariboru, kroniko, predstavljeni so bivši ravnatelji, učitelji in zunanji sodelavci šole, življenje in delo v šoli, literarni prispevki dijakov.



Priznanje Mestne občine Maribor ob jubileju

**V jubilejnem letu je šolo obiskovalo 1321 dijakov v 50 oddelkih:**

program tekstilec (predilec, tkalec, plemenitilec, šivilja-krojač – 16), program konfekcijski modelar (konfekcijski modelar – 7)<sup>12</sup>, program tekstilni tehnik (konfekcijski tehnik – 9), tekstilni tehnik (konfekcijski tehnik, nadaljevalni program – 3), program frizer – 15). Za izobraževanje, vodenje in delovanje šole, tehnična opravila, čiščenje ipd. je skrbelo 106 zaposlenih.

**Zaposleni v jubilejnem letu 1997/98**<sup>13</sup>

1. Arnejčič Munda Petra
2. Avguštin Mojca
3. Barbič Fras Majda
4. Barbutovski Mihaela
5. Bele Tominc Lada
6. Božnik Mojca
7. Bračič Vera
8. Bračko Ludvik
9. Brantuša Vojko
10. Brglez Adolf
11. Cizl Boris
12. Culetto Tatjana
13. Čirkovski Edeltraud
14. Čopi Marica
15. Črnko Hajdeja
16. Deutsch Alenka
17. Drolc Bernardka
18. Duh Marija
19. Fekonja Darja
20. Ferleš Majda
21. Galič Bojana
22. Gomboc Dragica
23. Gornik Brodnjak Mojca
24. Grubar Nevenka

<sup>12</sup> V času SFRJ je modelarski program STeŠ kot edini v tedanji državi izobraževal strokovni kader za vse tekstilne tovarne. V 1. letnik smo vpisali dva oddelka, ker je izobraževanje trajalo dve leti, so bili v posameznem šolskem letu štirje oddelki. In še zanimivost: po osamosvojitvi je v RS ta program izvajalo 9 šol. Tekstilce so v tistem obdobju izobraževali v 11 srednjih šolah.



- |     |                          |      |                       |
|-----|--------------------------|------|-----------------------|
| 25. | Harb Mustajbašič Marjeta | 66.  | Ploj Milena           |
| 26. | Hartner Zupančič Tjaša   | 67.  | Pocajt Marija         |
| 27. | Hlebič Štefan            | 68.  | Podlipnik Janez       |
| 28. | Hrovat Marta             | 69.  | Poljanec Darja        |
| 29. | Jemenšek Ksenija         | 70.  | Poštrak Cvetka        |
| 30. | Jovičević Slavica        | 71.  | Prek Stöckl Jelka     |
| 31. | Kamplet Cvetka           | 72.  | Primec Marko          |
| 32. | Kocbek Manica            | 73.  | Rajtmajer Vogrin Maja |
| 33. | Kodrič Sonja             | 74.  | Raner Marija          |
| 34. | Košič Marija             | 75.  | Rat Nevenka           |
| 35. | Kotnik Rudolf Jelka      | 76.  | Regvat Albin          |
| 36. | Krajnc Jožica            | 77.  | Repnik Marija         |
| 37. | Kralj Vesna              | 78.  | Rigo Marija           |
| 38. | Kramberger Vida          | 79.  | Rijavec Bojana        |
| 39. | Kreitner Šumer Brigita   | 80.  | Rojko Irena           |
| 40. | Krepek Milica            | 81.  | Rubin Franc           |
| 41. | Krepša Franc             | 82.  | Rupreht Tatjana       |
| 42. | Krstić Nebojša           | 83.  | Samuda Miloš          |
| 43. | Kšela Tanja              | 84.  | Schmidt Rakovič Laura |
| 44. | Kukovec Inge             | 85.  | Schönwetter Vojko     |
| 45. | Kukovec Milena           | 86.  | Slivnik Janko         |
| 46. | Kuzmič Majda             | 87.  | Sorec Lešnik Danica   |
| 47. | Labaš Irena              | 88.  | Stamenković Radomir   |
| 48. | Letonja Nevenka          | 89.  | Štrašek Jadranka      |
| 49. | Lobnik Ingeborg          | 90.  | Šantl Mihaljčič Lučka |
| 50. | Majerič Zalika           | 91.  | Šavel Brigita         |
| 51. | Majhenič Karmen          | 92.  | Šolar Alenka          |
| 52. | Mandl Stanislava         | 93.  | Šraj Petra            |
| 53. | Maučec Mojca             | 94.  | Toplak Alenka         |
| 54. | Meglič Bohak Livija      | 95.  | Toplak Danica         |
| 55. | Meško Obreht Darinka     | 96.  | Trajkovič Anica       |
| 56. | Mihaljčič Zlatko         | 97.  | Verhovnik Viljem      |
| 57. | Milanez Ritonja Andreja  | 98.  | Veselko Olga          |
| 58. | Mladenovič Lilijana      | 99.  | Vidic Suzana          |
| 59. | Najdanovič Viktorija     | 100. | Volf Sabina           |
| 60. | Nikolič Jelka            | 101. | Volupič Aleksandra    |
| 61. | Paar Tanja               | 102. | Vrbančič Andrejka     |
| 62. | Pečar Tatjana            | 103. | Vukovič Erna          |
| 63. | Petek Nives              | 104. | Zevnik Danica         |
| 64. | Petrovič Tomaž           | 105. | Zorec Irma            |
| 65. | Pinter Marija            | 106. | Žvan Andreja          |

# ZMANJŠEVANJE VPISA V TEKSTILNE PROGRAME

Zanimanje mladih za tekstilno izobraževanje v poklicnih in tehniških programih je bilo iz leta v leto manjše. Težave tekstilne industrije v Mariboru in okolici so se odražale tudi v naši šoli. Šolo so zapuščali zadnji »izobraženi tekstilci« in tudi številni sodelavci – učitelji ter tekstilni strokovnjaki.

**V šolskem letu 1999/2000 se je zadnjič izobraževalo v STeŠ več kot tisoč dijakov (1080). V naslednjih šolskih letih, med 2000/01 in 2006/07, se je število dijakov konstantno zmanjševalo na 922, 869, 769, 678, 628, 615 in leta 2006/07 na 579.**

Po ponovni uvedbi mature v šolskem letu 1994/95 so se dijaki štiriletnega izobraževanja po drugem letniku lahko odločili, da bodo izobraževanje zaključili z maturo. Do l. 2001 so opravljali maturo iz obveznih predmetov – slovenskega jezika, matematike, tujega jezika (ANJ ali NEJ) in dveh izbirnih (»obveznih«) predmetov, fizike in kemije.

**V šolskem letu 2001/02 je prva generacija štiriletnih programov izobraževanje zaključila s poklicno maturo in tako je še danes.**

Zadnjih 8 predilskih tehnikov in po en tkalski in plemenitilski tehnik so končali izobraževanje v šolskem letu 1998/99.

V naslednjem šolskem letu 1999/2000 tekstilnih tehnikov »primarcev«, kot smo jim rekli, nismo več izobraževali. V programu tekstilni tehnik so se še nekaj prihodnjih let izobraževali le konfekcijski tehnik in konfekcijski tehnik (dif.) v nadaljevalnem programu po modelu 3+2.

Zadnjih 7 predilcev je v šolskem letu 1998/99 zaključilo izobraževanje v programu tekstilec.

V šolskem letu 1999/2000 smo, da bi zapolnili vrzel, začeli izobraževati po programu nižjega poklicnega izobraževanja, smer pomočnik konfekcionarja (vpisanih 23 dijakov). Hkrati se je v nadaljevalnem programu konfekcijski modelar izobraževalo kar 6 oddelkov dijakov.

**V naslednjem šolskem letu 2000/2001 ni bilo več vpisa v prvi letnik v programu tekstilni tehnik, smer konfekcijski tehnik.**

V programu tekstilni tehnik, smer konfekcijski tehnik, se je izobraževalo zadnjih 8 dijakov/-inj v 4. letniku v šolskem letu 2002/03.

Izobraževanje je končalo zadnjih 8 pomočnikov konfekcionarja in prenovljen je bil nadaljevalni program PTI tekstilni tehnik, smer konfekcijski tehnik/tehnica v šolskem letu 2003/04. V naslednjem šol. letu je šolo zapustilo zadnjih 14 dijakov programa PTI konfekcijski modelar, smer konfekcijski modelar/modelarka, v šol. letu 2005/06 pa zadnjih 6 dijakov programa SPI tekstilec, smer šiviljec-krojač/šivilja-krojačica in 11 dijakov/-inj programa PTI konfekcijski tehnik, smer konfekcijski tehnik/tehnica.





Največ zaposlenih je bilo v letu 1998/99 – 112<sup>13</sup>, v naslednjih letih pa se je pokazal presežek predvsem pri učiteljih tekstilnih predmetov teoretičnega in praktičnega pouka, kar je vodilo v neusmiljeno izgubo delovnih mest. V šol. letu 2006/07 nas je ostalo zaposlenih 66<sup>14</sup>.

Namesto iztekajočih se tekstilnih izobraževalnih programov je bil vpeljan nov izobraževalni program. Septembra 1998 je začelo izobraževanje v prvem letniku 29 dijakov in dijakinj v programu oblikovanje, smer modni oblikovalec.

V programu oblikovanje smo septembra 2000 začeli z izobraževanjem industrijskih oblikovalcev (23 dijakov). Medijski tehnik kot nov program je bil uveden v šolskem letu 2001/02. V prvi letnik se je vpisalo 32 dijakov.

Leta 2000 se je spremenil naslov šole: doslej Ulica Pariške komune 34, odslej Park mladih 8.

**Februarja 2003 je dotedanji ravnatelj Boris Cizl odšel na novo delovno mesto. Nasledila ga je ravnateljica Marija Duh, diplomirana inženirka tekstilne tehnologije.**

**V šolskem letu 2006/07 je program oblikovanje doživel preново – preimenoval se je v program SSI tehnik oblikovanja, dijaki pa se izobražujejo v moduli:**

modni oblikovalec/oblikovalka, oblikovalec/oblikovalka uporabnih predmetov in grafični oblikovalec/oblikovalka.

Izobraževalni program frizer je eden izmed stebrov šole. Res se je ime Srednja tekstilna in frizerska šola Maribor uradno uporabljala



Marija Duh, diplomirana inženirka tekstilne tehnologije



Publikacija Srednje tekstilne šole v šol. letu 2003/2004

<sup>13</sup> Podatki so iz Kadrovskega plačilnega informacijskega sistema Ministrstva za izobraževanje, znanost in šolstvo za šolsko leto 1997/98.

<sup>14</sup> Prav tam, šolsko leto 2006/07.



Zaključna prireditev v Narodnem domu

“

**Frizerji so se preselili v zgradbo v Parku mladih 8 in ostali pod skupno streho ter zagotovili obstoj šole.**

”



Predstavitve Srednje tekstilne šole z modno revijo



Dijaki pri praktičnem pouku







lo le dve leti, med 1981 in 1983. Čeprav je marsikdo upal na samostojno frizersko šolo v Mariboru, je bilo upanje najbližje realizaciji, ko so prostore nekdanje vojašnice začeli preurejati za šolske namene. Tedaj so že začeli nastajati načrti za poslopje samostojne frizerske šole, ki naj bi stala na jugovzhodnem koncu nekdanje vojašnice. Zaradi tega so frizerski oddelki po preselitvi tekstilcev v novo šolsko poslopje začasno ostali na Smetanovi 18 (SKSMSŠ) in Gosposvetški 9 (SERŠ). Zaton tekstilnega izobraževanja je zahteval opustitev gradnje novega šolskega poslopja. Frizerji so se preselili v zgradbo v Parku mladih 8 in ostali pod skupno streho ter zagotovili obstoj šole.

V drugi polovici devetdesetih let preteklega stoletja, med 1994/95 in 2000/01 se je povečalo število frizerskih oddelkov z 11 na 17. Navzlic dislokaciji so frizerji s povečanim številom oddelkov predstavljali del enotnega kolektiva in pripomogli k nadaljnjemu obstoju šole. Število dijakov/-inj v tem obdobju je naraslo s 335 na 488. V jubilejnem letu 1997/98 jih je bilo 434. Frizerji so se izobraževali v smereh frizer, frizer (obrotni oddelek) in frizer (dualni sistem – od 1998).

V naslednjem obdobju, do šolskega leta 2005/06, se je število oddelkov zmanjševalo in se ustalilo pri 11 oddelkih – 280 dijakov/-inj. Izobraževali so se v smereh frizer, frizer (dualni sistem) in frizer (prenovljeni program).



Model pri praktičnem pouku



Razstava izdelkov v šolski knjižnici

# SREDNJA ŠOLA ZA OBLIKOVANJE MARIBOR <sup>15</sup>

Srednja tekstilna šola Maribor (STeŠ) se je 31. maja 2005 preimenovala v SREDNJO ŠOLO ZA OBLIKOVANJE MARIBOR (SŠOM). To je dejansko pomenilo konec tekstilnega izobraževanja v Mariboru, kar je vzročno povezano s težavami in zatonom tekstilne proizvodnje.

Vodenje šole je februarja 2008 prevzela Irena Labaš, profesorica angleškega in slovenskega jezika s književnostjo. V tem šolskem letu se je vpisalo prvih 14 dijakov v modul grafični oblikovalec v programu SSI tehnik oblikovanja.

Zanimanje mladih za nova izobraževalna programa SSI oblikovanje in medijski tehnik je bilo v mejah pričakovanega in v trendu novega časa, ki prihaja. Dijaki, vpisani v navedena izobraževalna programa, so zapolnili vrzel, ki je nastala s propadom tekstilnega izobraževanja. Prvih 29 dijakov/-inj v programu oblikovanje, smer modni oblikovalec, je začelo izobraževanje jeseni leta 1998. Leta 2000 se jim je pridružilo še prvih 23 dijakov/-inj v smeri industrijski oblikovalec.

Program oblikovanje je 2006/07 doživel prvo prenovo – med drugim je bil preimenoval v tehnika oblikovanja z moduli: modni oblikovalec/oblikovalka, oblikovalec/oblikovalka uporabnih predmetov in grafični oblikovalec/oblikovalka. Namesto treh ocenjevalnih obdobjev sta bili uvedeni dve ocenjevalni obdobji.

14 dijakov/-inj v modulu grafični oblikovalec je začelo izobraževanje v šolskem letu 2007/08.



Irena Labaš, profesorica angleškega in slovenskega jezika s književnostjo

---

15 Pobuda za spremembo imena šole je nastala leta 2002, ko se je Marica Čopi vpisala v Šolo za ravnatelje in naredila seminarsko nalogo Analiza pripravljenosti sodelavcev za spremembo imena šole pri modulu Uvod v menedžment v izobraževanju. Sodelavci so v anketi večinsko podprli spremembo imena šole. Leta 2003 so se štirje sodelavci Alenka Lukić, Renato Flis, Rastko Križančič in Marica Čopi na pobudo ravnateljice Marije Duh vključili v Mrežo šol. Člani tima Mreža šol so si na tem izobraževanju postavili cilj, da se spremeni ime šole v Srednjo šolo za oblikovanje Maribor. Ob sodelovanju kolektiva in ravnateljice je bil ta predlog izbran in nato je stekel uradni postopek. Ustni vir M. Čopi.





Predstavitve modula grafični oblikovalec



Predstavitve modula modni oblikovalec



Predstavitve izdelkov programa medijski tehnik



Predstavitve modula oblikovalec uporabnih predmetov

**V programu SSI medijski tehnik je jeseni leta 2001 začelo izobraževanje prvih 32 dijakov/-inj.**

Medijski tehniki so se kmalu ustalili pri dveh oddelkih v posameznem letniku (skupaj 8), v šol. letu 2011/12 smo v prvi letnik vpisali celo 3 oddelke dijakov. Program je doživel prvo prenovo v šol. letu 2009/10. Podoben trend zanimanja je opaziti pri vpisu v vse module tehnika oblikovanja. Tudi tu se je število oddelkov ustalilo (8). Kombinirane oddelke sestavljajo modni oblikovalci in oblikovalci uporabnih predmetov, medtem ko so grafični oblikovalci v samostojno oblikovanih oddelkih. Frizerski oddelki so se ustalili pri številki 11.

Izobraževanje poteka v splošnih in specializiranih učilnicah. Sodobna učna tehnologija in pripomočki omogočajo sodoben pouk, pri katerem dijaki in dijakinje pridobijo veliko teoretičnega znanja in praktičnih spretnosti. Konec januarja 2013 se je iztekel ravnateljski mandat Ireni Labaš, ki se ni odločila za ponovno kandidaturo. Začelo se je nemirno obdobje, »navijaštvo«, negotovost in nenotnost pa so se razširili med zaposlene. Kot v. d. ravnateljice je vodenje šole prevzela od februarja **do julija 2013 Marjana Čopi**, profesorica športne vzgoje. V času njenega mandata je šola dobila na severni strani od daleč viden napis Srednja šola za oblikovanje Maribor. Vmes so bile volitve, ko se je kolektiv odločal o novem ravnatelju. **Avgusta 2013 je vodenje šole prevzela Mojca Gornik Brodnjak**, profesorica slovenskega jezika s književnostjo in sociologije.

Čez dve leti, avgusta l. 2015, po odstopu Mojce Gornik Brodnjak, je ponovno prišlo do menjave na ravnateljskem mestu.



Na skrajni desni Marjana Čopi, profesorica športne vzgoje

“

**Člani tima Mreža šol so si na tem izobraževanju postavili cilj, da se spremeni ime šole v Srednjo šolo za oblikovanje Maribor. Ob sodelovanju kolektiva in ravnateljice je bil ta predlog izbran in nato je stekel uradni postopek.**

”





Mojca Gornik Brodnjak, profesorica slovenskega jezika s književnostjo in sociologije



Zaključna predstavitev v Narodnem domu



Predstavitev izdelkov programa medijski tehnik



Nastop Tadeja Toša ob kulturnem dnevu



Sprejem bodočih srednješolcev na informativnem dnevu



**Ravnateljica je postala Nadja Jager Popović, profesorica angleščine in slovenščine, specialistka menedžmenta v izobraževanju.**

Takoj se je lotila reševanja problemov. V »šolska jadra« je zavel nov veter. Za šolo je iskala projekte in partnerje, začela preurejati šolo, posodabljala učilnice in učno tehnologijo, učitelje spodbujala pri njihovem delu in izobraževanju ter bila uspešna pri pridobivanju sredstev.

Po dobrih dveh desetletjih uporabe je šolska zgradba potrebna določenih posegov glede prenove. Pa tudi sodobni pouk zahteva posodobljeno in novo učno tehnologijo.

**V zadnjem obdobju je bila izvedena** sanacija hladilno-toplotnega prezračevalnega sistema, delna sanacija in izolacija strehe ter sanacija strehe smetarnika. Poteka sanacija vodovodnega sistema in oken na celotni zgradbi. Zunanja senčila, pogonski mehanizem in vhodna vrata so bila zamenjana. Priskrbeli smo klimatsko napravo. Dogajanje v šolski avli in na hodnikih spremlja videonadzor, za merjenje delovnega časa uporabljamo registrator časa. Postavljen je bil dodatni strežnik, električna ter internetna

napeljava po šolski zgradbi sta bili nadgrajeni. Čajna kuhinja je bila preurejena in opremljena z novim pohištvo. Nad zahodnim vhodom v šolo je bila zgrajena zunanja terasa z vhodom iz zbornice oz. čajne kuhinje in je namenjena druženju učiteljev ob lepem vremenu. Kletni prostor je bil zvočno izoliran



Nadja Jager Popović, profesorica angleščine in slovenščine, specialistka menedžmenta v izobraževanju

in je namenjen za snemanje in vaje šolske glasbene skupine. Drugi del kletnih prostorov je bil preurejen v foto studio in računalniško učilnico. Svoj prostor je dobil tudi šolski arhiv.

Šolska avla je doživela precejšnje spremembe – postavljen je bil mobilni oder in razdelilnica hrane pa je bila preurejena.

**Dijaki so dobili nove garderobne omarice.**

Tajništvo in računovodstvo sta nadgradila svoje programe. Klasični zvonec, ki je doslej oznanjal začetek in konec šolske ure, je nadomestila glasbena alternativa. Za čiščenje





šole je bil priskrbljen nov čistilni stroj, ki precej olajšuje delo čistilcem.

**Za moderno izobraževanje smo posodobili štiri računalniške učilnice z multimedijскими postajami, uredili video studio, kupili nove fotoaparate, tiskalnike in projektorje, 3D-tiskalnik, dva ploterja, grafične tablice, laserski stroj in rezalnik, nove šivalne stroje in likalni sistem, pletilni stroj, teleskop in drugo.**

Pridobljeni so številni novi učni pripomočki in strokovna literatura za šolsko knjižnico. Posodobili smo frizerske učilnice, prenovili šiviljsko delavnico. Določeni toaletni prostori so bili preurejeni v prostore, namenjene tuširanju. To je le nekaj posodobitev in pri-



Sodobna oprema, namenjena za izvajanje programa medijski tehnik



Priprava na modno revijo v okviru dogodka Srečanje šol

dobitev v zadnjem obdobju. Marsikaj je še načrtovano, bodisi za urejanje šole in okolice bodisi za posodobitev učne tehnologije. Le z moderno opremo, angažiranimi učitelji in prizadevnimi dijaki je lahko uspešna šola konkurenčna na trgu izobraževanja, kjer se vsako leto bije hud boj za novo vpisane dija-ke in obstoj šole.

Še vedno pa ostaja nerešen problem. Veliko težavo pri izvajanju pouka športne vzgoje predstavlja dejstvo, da šola nima telovadnice. Pouk poteka v Dvorani ŽŠD, ob lepem in toplim vremenu pa na Atletskem stadionu Poljane. Športni objekt, pa naj bi bila to športna dvorana ali vsaj telovadnica, je bil načrtovan ob začetku gradnje šol na področju bivše vojašnice. Objekt naj bi uporabljale vse šole v bližnji okolici. Načrt je ostal v pre-



Dan oblikovalcev na prvem Festivalu oblikovanja Maribor 2016



Zaključna prireditev SŠOM na Festivalu oblikovanja Maribor



Festivalska dvorana v Mariboxu



Modna revija na prvem Festivalu oblikovanja Maribor 2016



Odprtje razstave dijakov programa tehnik oblikovanja, modula grafično oblikovanje in oblikovanje uporabnih predmetov v Vetrinjskem dvoru







dalju in je nerealiziran že več kot dve desetletji! Mu je botrovalo pomanjkanje denarja ali volje? 12. maja 2004 smo organizirali protestni športni dan, ker že devet let po preselitvi na novo lokacijo dijaki niso imeli telovadnice. Pripravili smo tudi okroglo mizo, vendar predstavnikov MOM in MIZŠ, ki so bili vabljeni, ni bilo.

**V tem obdobju je zaživel FOMB – Festival oblikovanja Maribor.**

V jubilejnem letu ob sedemdeseti obletnici ga bomo organizirali že tretjič. FOMB je nov, svež koncept predstavitve stroke, ki ponuja seznanjanje z novostmi na področjih oblikovanja, medijev in frizerstva. Dijaki sodelujejo na različnih delavnicah v šoli. Vsak program ima v okviru festivala, ki poteka v Koloseju oz. Mariboxu, svoj dan, na katerem dijaki



Izdelki dijakov zaključnih letnikov modula oblikovanje uporabnih predmetov



Časopis Festivalko, ki je izhajal 3 dni v času FOMB-a



predstavijo obiskovalcem svoj program oz. poklic. Festival spremljajo razstave na različnih lokacijah: v Vetrinjskem dvoru, galeriji Media Nox, na Srednji ekonomski šoli, v Salonu uporabnih umetnosti, izložbi Mladinske knjige, Centru eksperimentov, KlinikiXcom. FOMB se uradno zaključi s šolsko modno revijo. V času festivala izide časopis Festivalko.

**Srednja šola za oblikovanje sodeluje v nekaterih projektih:**

**Projekt mobilnosti Erasmus +** je potekal med decembrom 2015 in decembrom 2017. Maja oz. junija 2017 je 30 dijakov (po deset iz vsakega programa) opravljalo tritedensko praktično usposabljanje pri delodajalcih v tujini. V okviru projekta so odšli na Norveško tudi trije naši učitelji in spoznavali tamkajšnji izobraževalni sistem.

**V projektu Erasmus + strateška partnerstva** sodelujejo učitelji pri razvijanju e-gradiv za 3D-tisk. Projektni partnerji so iz Velike Britanije, Španije, Italije in Slovenije. V projektu, ki poteka med leti 2017 in 2019, sodeluje 5 učiteljev.





Dijaki na praksi v Milanu v okviru projekta mobilnosti Erasmus+



Praktično izobraževanje dijakov v Milanu



Dijaki pri projektu Spirit

**SŠOM sodeluje v različnih projektih Evropskega socialnega sklada:**

**V projektu Razvoj sporazumevalnih zmožnosti** s kulturno-umetnostno vzgojo od avgusta 2017 do junija 2022 sodeluje SŠOM kot implementacijski zavod.

**V projektu Naravoslovna in matematična pismenost**, ki poteka od septembra 2017 do junija 2022, SŠOM tudi sodeluje kot implementacijski zavod.

V oba projekta je vključenih 60 konzorcijskih partnerjev na različnih nivojih izobraževanja iz vse Slovenije, med njimi 9 strokovnih delavcev naše šole.

**Projekt Zaposlovanje asistentov za delo z otroki s posebnimi potrebami** traja od septembra 2017 do maja 2018. Zaposlitev je dobila Lea Tepeh, ki je zadolžena za dva dijaka z avtizmom in delo izvaja skladno s projektnimi cilji in nalogami.

**Projekt prva zaposlitev** je trajal od decembra 2016 do julija 2017. Zaposlitev na delovnem mestu psihologinje je dobila Martina Klobasa.

**Projekt Spirit** je namenjen podpori izvajanja dejavnosti na področju spodbujanja inovativnosti in podjetnosti. V projektu sodelujejo dijaki in mentor Boštjan Petučnik.

Oba nova izobraževalna programa sta pomagala nadomestiti izpad tekstilcev. Leta 2014 je število dijakov preseglo številko 700 in v zadnjih letih se je njihovo število ustalilo.

Vsa leta poteka tudi izobraževanje odraslih. Kandidati se lahko izobrazijo za poklice v vseh treh modulih programa SSI tehnik oblikovanja, v programu SSI medijski tehnik in programu SPI frizer. Izobraževanje poteka na dva načina: kot samoizobraževanje za vse programe in organizirano izobraževanje za frizerje.

Do leta 2010 so kandidati za mojstre frizerje in frizerke ter mojstre krojače in krojačice iz Slovenije opravljali mojstrske izpite v SŠOM.

V letu, ko praznujemo sedemdeseto obletnico šole, je vpisanih 714 dijakov/-inj. Znanje, spretnosti in izkušnje pridobivajo v 27 oddelkih (tehnik oblikovanja – 8, to je 210 dijakov, medijski tehnik – 8, to je 220 dijakov, frizer -11, to je 284 dijakov).

Zaposlenih, ki skrbijo za izobraževanje, vodenje in delovanje šole, tehnične storitve in čiščenje ipd., je 77.

## Zaposleni v SŠOM v jubilejnem letu 2017/18

16

1. Amon Bojana
2. Arnejčič Munda Petra
3. Bele Tominc Lada
4. Božnik Mojca
5. Börc Hozjan Jasna (dopolnjuje)
6. Breg Martina
7. Bunić Milan
8. Čafuta Repnik Metka
9. Čopi Marica
10. Čukalac Stevan
11. Čulk Natalija
12. Flis Renato
13. Forjan Aleš
14. Forstner Neža (nadomešča)
15. Fras Denis
16. Galič Bojana
17. Gornik Brodnjak Mojca
18. Grabrovec Slavica
19. Grajfoner Martin
20. Hlebič Štefan
21. Hojnik Cvetka
22. Horvat Toš Bronislav
23. Ipavic Janja (dopolnjuje)
24. Jager Popović Nadja
25. Jurčević Karmen (dopolnjuje)
26. Jusić Enes
27. Kokol Katja
28. Kotnik Rudolf Jelka
29. Kovačević Melisa
30. Kramberger Darja
31. Krajnc Kelemina Sonja
32. Krecenbaher Darja (dopolnjuje)
33. Kšela Tanja
34. Kuzmič Majda
35. Labaš Irena
36. Letonja Nevenka
37. Lukić Alenka
38. Macsween Lidija
39. Majerič Zalika



- |     |                                |     |                            |
|-----|--------------------------------|-----|----------------------------|
| 40. | Marušič Jerneja (nadomešča)    | 65. | Šumandl Mojca (dopolnjuje) |
| 41. | Mestnik Lucija                 | 66. | Švab Alja                  |
| 42. | Meško Andreja (nadomešča)      | 67. | Švec Irena                 |
| 43. | Meško Obreht Darinka           | 68. | Tepeh Lea (projekt)        |
| 44. | Milanez Ritonja Andreja        | 69. | Toplak Alenka              |
| 45. | Najdanović Viktorija           | 70. | Toure Marija               |
| 46. | Obronek Jolanda                | 71. | Trajkovič Anica            |
| 47. | Paska Dejan                    | 72. | Vidic Suzana               |
| 48. | Petučnik Boštjan               | 73. | Visočnik Damijan           |
| 49. | Pinter Marija                  | 74. | Volupič Aleksandra         |
| 50. | Plazl Ksenija                  | 75. | Zajc Ema                   |
| 51. | Prah Zlatko (dopolnjuje)       | 76. | Žižek Darinka (dopolnjuje) |
| 52. | Regvat Albin                   | 77. | Žnuderl Iva                |
| 53. | Ritlop Simona (dopolnjuje)     |     |                            |
| 54. | Ruprecht Tatjana               |     |                            |
| 55. | Ružič Bojan                    |     |                            |
| 56. | Sagadin Stanislav (dopolnjuje) |     |                            |
| 57. | Smolčič Irena                  |     |                            |
| 58. | Sobočan Monja                  |     |                            |
| 59. | Sorec Lešnik Danica            |     |                            |
| 60. | Šiftar Adrijana                |     |                            |
| 61. | Šimičič Saša                   |     |                            |
| 62. | Šolar Alenka                   |     |                            |
| 63. | Šraj Petra                     |     |                            |
| 64. | Štrucl Sabina                  |     |                            |

Pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega procesa in nudenju strokovne pomoči dijakom in dijakinjam na različnih področjih v tem šolskem letu sodelujejo tudi: Nastja Lubej, Tanja Kočever Voljč, Barbara Hrastnik, Antonija Petričič Šnajder, Marjana Dajčman, Nevenka Rat, Valentina Barišič, Sara Mičič in Metka Vidic.

# DRUGE DEJAVNOSTI IN AKTIVNOSTI DIJAKOV STEŠ<sup>17</sup>

Poleg obveznosti, ki jih zahteva izobraževanje, so bili naši dijaki dejavni in aktivni na številnih področjih. Sodelovali so na proslavah ob državnih in drugih praznikih, praznovanjih oz. jubilejih. Na otvoritvi novega šolskega poslopja 4. oktobra 1995 so z recitalom Slovenska šola skozi čas navdušili prisotne. Vsako leto so dijaki/-inje v mesecu maju v Narodnem domu na šolskih modnih revijah pokazali izredno ustvarjalno domišljijo, manekenke pa so ustvarjena oblačila predstavile številnemu občinstvu v več ponovitvah. Pri tem so jim priskočili na pomoč frizerji s svojimi kreacijami – manekenkam so uredili pričeske.

Dijaki/-inje so tudi literarni ustvarjalci. Ob otvoritvi novega šolskega poslopja je šolsko glasilo dobilo novo ime – Besedoprejka. V šolskem letu 2000/01 je šolsko glasilo Škarjice združilo literarne ustvarjalce vseh programov v šoli in zamenjalo dotedanji glasili Besedoprejka in Kodrčki. Prva generacija modnih oblikovalcev je decembra 1999 pripravila svoje glasilo Modne iskrice, v katerem je predstavila svoje zamisli in predloge, kako se obleči ob raznih priložnostih. Angleško in nemško pišoči dijaki pa so svoje prispevke objavljali v glasilu Needles and Clips – Nadeln und Spangen. Na zaključni prireditvi junija 2003 v Narodnem domu so dijaki vseh programov prispevali vsebino za šolski časopis Divjak, natisnili pa so ga medijski tehniki.



Odprte razstave v Narodnem domu



Šolska modna revija v Narodnem domu



Priprave na modno revijo



Na literarnem maratonu so ob dnevih knjige na Grajskem trgu v Mariboru nekaj let zapored sodelovale tudi dijakinje naše šole.

Številni so športno aktivni in radi zastopajo šolo v različnih panogah: odbojki, odbojki na mivki, nogometu, atletiki, veleslalomu, kro-su, badmintonu, judu ... Tako je decembra 2001 ravnatelj Boris Cizl priredil sprejem za dijakinjo Evo Zorko, ki je v Rimu postala svetovna prvakinja za gluhe in naglušne v kategoriji do 52 kg, in dijaka Andreja Bezjaka, ki je na svetovnem prvenstvu v kickboxingu postal svetovni mladinski prvak v kategoriji do 60 kg.

Dijaki so razstavljali svoja dela na številnih razstavah v šoli – na šolskem razstavišču Oniks ali v šolski knjižnici in se predstavili širši javnosti tudi izven šole (Europark, Modna hiša, Narodni dom Maribor, Hotel Arena pod Pohorjem, Slovenska Bistrica, Celje, Nova Gorica ...)

V prostem času so dijaki sodelovali na številnih modnih revijah ob različnih priložnostih – tudi na dobrodelnih akcijah. Frizerji so junija 1996 frizirali na Specialni olimpiadi Slovenije v Mariboru, ki je namenjena osebam z motnjami v duševnem razvoju. Modni oblikovalci so l. 2005 sodelovali v UNICEF-ovi akciji Posvoji punčko in reši otroka in so izdelovali punčke iz cunj. Vsaka posvojena punčka je zagotovila cepljenje enega otroka proti šestim nalezljivim otroškim boleznim.

Kot člani promocijskih skupin so dijaki obiskovali osnovne šole in osnovnošolcem predstavljali programe, ki jih izobražujemo v naši šoli.

Na srečanju Mladi za napredek Maribora naši dijaki vsako leto precej uspešno so-



Modna pista v Narodnem domu

delujejo z raziskovalnimi nalogami in inovacijskimi predlogi na različnih področjih. Sodelovali so tudi na srečanjih mladih raziskovalcev Slovenije.

Aktivni in uspešni so bili na vseslovenskem tekmovanju za Cankarjevo priznanje in dosegali zlata, srebrna in bronasta priznanja. Aktivnost so pokazali tudi pri angleški bralni znački (EPI Reading Badge) in nemškem bralnem tekmovanju (PFIFIKUS).

Dijaki so se udeleževali tudi šolskih, regijskih in državnih tekmovanj iz angleškega in nemškega jezika ter matematike na ravni poklicnega in tehniškega izobraževanja. Od leta 2000 poteka tekmovanje Zlati vulkan, ki je namenjeno srednješolcem in slovenski oblačilni in tekstilni industriji. Naši dijaki se ga udeležujejo v vseh treh kategorijah in nizajo uspehe in priznanja.

Tekstilci so bili vsa leta dejavni na tekmovanjih srednje usnjarske in tekstilnih šol Slovenije, dokler tekmovanja maja 2005 zaradi zamiranja tekstilnega izobraževanja v Sloveniji ni nadomestilo zgolj srečanje tekstilnih šol.

Frizerji so na državnem prvenstvu dijakov frizerskih šol med leti 1997 in 2003 šestkrat

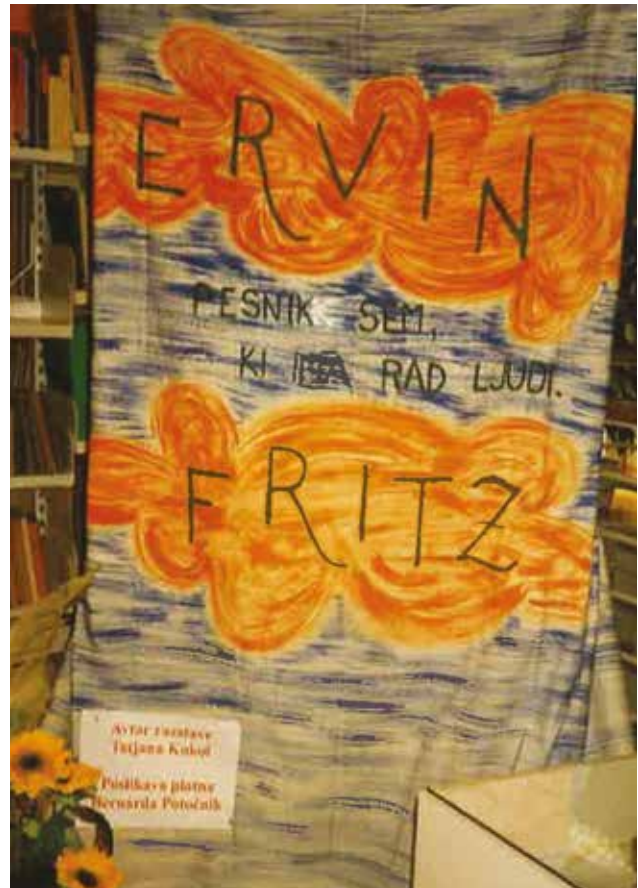
zapored ekipno osvojili prvo mesto. Leto kasneje je tekmovalni duh mladih frizerjev nadomestilo le še delovno srečanje.

Šolski dramski krožek je maja 1997 pod vodstvom mentorice Tatjane Njivar predstavil šolski in širši javnosti gledališko igro Milana Dekleve Lenča Flenča v veliki predavalnici. Naslednje leto je skupina nastopila z igro na Medobmočnem srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin severovzhodne Slovenije v Ljutomeru.

Dijaki so z zanimanjem vedno radi prisluhnili pogovorom z gosti, ki jih je vodila neurtudna Tatjana Njivar: s Tonetom Pavčkom (oktobra 1996 in februarja 2001), z Nežo Maurer (marca 1997 in decembra 2001), s Cirilom Zlobcem (novembra 1997), z Ervinom Fritzem (maja 1998).

Na prostoru med obema šolama je maja 1999 zaživela prireditev Živilko in tekstilko pojeta, na kateri so se dijaki obeh šol pomerili v petju karaok. Naši manekeni in manekenke pa so popestrili prireditev s krajšo modno revijo. Prireditev je potekala še nekaj naslednjih let.

Dijaki in učitelji smo se zabavali na enournih koncertih pevcev Jana Plestenjaka (december 2002) in Andreja Šifrerja (december 2003) ter na predstavi klovnese Eve Škofic



Razstava posvečena obisku pesnika Ervina Fritza v šolski knjižnici



Prireditev Živilko in tekstilko pojeta







Prireditev Živilko in tekstilko pojeta na dvorišču šol



Razstava izdelkov zaključnih letnikov



Nastop dijakov na prireditvi Živilko in tekstilko pojeta



Obiskovalci zaključne prireditve v Narodnem domu

Maurer (december 2004). Decembra 2005 pa smo prisluhnili Zoranu Predinu.

Dijaki, ki so zaključevali izobraževanje, so se poslovili z maturantskim oz. zaključnim plesom. Sodelovali so tudi pri svetovnem rekordu v plesanju četvorke na Titovem mostu. Ob koncu vsakega šolskega leta so se dijaki zbrali in sodelovali na prireditvi Predaja ključa oz. glavnika. Nekaj let sta prireditvi potekali ločeno.



Veseli maturantje naše šole

# DRUGE DEJAVNOSTI IN AKTIVNOSTI DIJAKOV SŠOM

**Dijaki SŠOM – tehniki oblikovanja, medijski tehniki in frizerji – kažejo interes za različne dejavnosti in aktivnosti prav tako kot njihovi predhodniki na STeŠ.**

Šolo zastopajo na različnih športnih tekmovanjih.

**Znanje materinščine dokazujejo na šolskem, regijskem in državnem tekmovanju za Cankarjevo priznanje.**

Če na šolskem dosežejo bronasto priznanje, je med njimi tudi precej takšnih, ki so dobitniki srebrnega na regijskem in zlatega priznanja na državnem tekmovanju.

**Da matematika ni bavnjav, dokazujejo dijaki SPI in SSI, ki se udeležujejo matematičnih tekmovanj na šolskem, regijskem in tudi državnem nivoju.**

**Tudi branje v tujih jezikih jim ne povzroča težav,** zato sodelujejo pri angleški (EPI Reading Badge) in nemški (PFIFFIKUS) bralni znački ter angleškem bralnem tekmovanju Bookworms. Frizerji se udeležujejo državnega tekmovanja v angleškem jeziku Poliglot 3, oblikovalski in medijski tehniki pa Poliglot in oboji dosegajo srebrna in zlata priznanja.

**Za medijske tehnike slovenskih šol so si ravnatelji in učitelji teh šol zamislili tekmovanje Vetrnica.**

Prvo je potekalo maja 2010, sodelovali so tudi naši dijaki in bili v nekaj letih, kar je tekmovanje obstajalo, dokaj uspešni. Maja 2011 je bila organizator tekmovanja naša šola. Žal je bilo zadnje tekmovanje maja 2014 v Novem mestu, ker šole oz. mentorji ne najdejo skupnega jezika za nadaljnje sodelovanje.

**Vsako leto meseca maja se udeležimo srečanja šol za oblikovanje, tekstil, frizerstvo, ki že nekaj časa nima tekmovalnega značaja.**

Naši dijaki primerno predstavijo dejavnosti v šoli.

**V okviru sejma Frizerstvo in kozmetika v Celju je organizirano mednarodno tekmovanje za bodoče frizerje, ki se ga udeležujejo tudi naši dijaki.**

V letih 2011 in 2012 sta dva naša dijaka dobila naziv dijak leta.

**Dijaki redno sodelujejo z raziskovalnimi nalogami in inovativnimi predlogi na srečanjih Mladi za napredek Maribora, Mladi raziskovalci Slovenije in na številnih drugih natečajih (npr. Poletite z idejo ...).**

**Pod vodstvom mentoric pripravljajo številne modne revije in se predstavljajo tudi širši javnosti (Pokrajinski muzej v Mariboru, TV RTS, Europark, Hotel Habakuk, Ljubljana ...)**

**Novembra 2005 je bil urejen v šolski avli antistresni kotiček z boksarsko vrečo, kjer se lahko dijaki rešijo bremena prevelike energije.**

**V decembru 2005 je Zoran Predin z enournim koncertom razveselil dijake pred odhodom na božično-novoletne počitnice.**





Glasbeno-plesna predstava dijakov Sledi svojim sanjam



Predaja ključa



Sodelovanje in predstavitev programov SŠOM v Art kampu



Festival frizerskih, oblikovnih in tekstilnih šol Slovenije



Zašili smo največjo božičkovo kapo na svetu in z njo prišli v Guinesovo knjigo rekordov.  
Fotografija: Sašo Bizjak



Obisk dijakov iz Šabca

**V šolskem letu 2009/10 se je porodila ideja o snemanju filma o Kekcu.**

Septembra 2010 se je filmska ekipa potem, ko je že posnela nekaj kadrov v okolici šole, preselila v Bohinj in snemala v avtentičnem okolju. Aprila 2011 se je snemanje nadaljevalo na Vršiču. Premiera nemega in črno-belega filma Bedanec vrača udarec je bila za dijake in njihove starše v kinu Udarnik maja 2011.

**Dijaki so aprila 2017 prvič pripravili muzikal Sledi svojim sanjam.**

Izvirno zgodbo si je zamislila dijakinja Ana Markovič, realizirali pa so jo dijaki in dijakinje pod vodstvom mentorice Mojce Šumandl.

**Decembra 2011 se je začel mednarodni projekt Create-In,** v katerem je sodelovala tudi naša šola skupaj s petimi partnerji iz Slovenije. V okviru projekta je nastajal elektronski portfelj, ki ga je možno kasneje še nadgrajevati. Pri projektu so sodelovali dijaki iz vseh treh programov. Septembra 2013 so se partnerji zbrali na zaključku v Rušah pri projektu in povzeli svoje deleže in ugo-



Proslava ob dnevu državnosti s Tonetom Partljičem



Mali princ na oblikovni



Športni vikend 3. letnikov





Modna revija Mesec mode



Dijaki programa medijski tehniki na dogodku MFRU in Kiblix 2016



Božično-novoletni koncert v avli šole

tovitve, kakšne koristi bo prinesel posameznim partnerjem.

**Dijaki/-inje različnih letnikov in programov so v šolskem letu 2012/13 pripravili pod mentorstvom Barbare Hrastnik in Bronislava Horvata Toša izvirno avtorsko lutkovno predstavo Mali princ na Oblikovni oz. Umetniška panacea srca.**

Sceno in lutke so izdelali oblikovalci in frizerji, za luči, zvok in prenos pa so poskrbeli medijski tehniki.<sup>18</sup>

### Zaključna prireditev

Vsako leto se zaključni letniki vseh programov predstavijo na zaključni šolski prireditvi, ki praviloma poteka meseca maja v Narodnem domu v Mariboru.

Modni oblikovalci predstavijo zaključne naloge z izhodi manekenk in manekenov, medijski tehniki in oblikovalci uporabnih predmetov poskrbijo za sceno ter tonsko in glasbeno ozadje.

Frizerji predstavijo revijo pričesk. V predverju poteka razstava zaključnih izdelkov tehnikov oblikovanja uporabnih predmetov in tehnikov grafičnega oblikovanja. S tiskovniki se predstavijo medijski tehniki, ki se v kinu Udarnik predstavijo s svojimi filmi in animacijami, ki so jih ustvarili v zaključnem letu izobraževanja. V zadnjem obdobju, od leta 2016, je FOMB nadomestil zaključno šolsko prireditev v Narodnem domu.

Izobraževanje zaključijo z maturantskim oz. zaključnim plesom, četvorko na maturantski paradi in s predajo ključa. Nato pa odidejo novim izzivom naproti ...

<sup>18</sup> Barbara Hrastnik, ustni vir.

## Uporabljeni viri in literatura:

- Pedagoška dokumentacija (dnevniki, redovalnice) med šolskimi leti 1994/95 in 2017/18 v šolskem arhivu
- E-dokumentacija (število dijakov po oddelkih) 2013/14–2017/18 SŠOM
- Kronika Srednje tekstilne šole Maribor 1995/96–1999/00, urednica Irena Labaš
- Kronika Srednje tekstilne šole Maribor 2000/01–2004/05, urednica Irena Labaš
- Kronika Srednje šole za oblikovanje Maribor 2005/06–2016/17 v e-obliki, urednica Irena Labaš
- Kadrovsko plačilni informacijski sistem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šolstvo (KPIS)
- Čopi Marjana, ustni vir
- Barbara Hrastnik, ustni vir
- Pokrajinski arhiv Maribor, SI\_PAM/1778 Samuda Heribert, škatla 9.
- Pisana tkanina življenja. 50 let Srednje tekstilne šole Maribor. Uredila Tatjana Njivar. Maribor: Srednja tekstilna šola Maribor, 1998.
- Zbornik ob 60-letnici Mariborske tekstilne tovarne. Urednik Adrian Grizold, Maribor, 1983.
- Cerar, Estera, Stankovič Elesin, Urška: Razvoj tekstilnega izobraževanja po drugi svetovni vojni do uvedbe javno priznanih programov, *Tekstilec*, 2017 60, št. 3, str. 156–169.
- Maček, Jure: Razvoj nižjega strokovnega šolstva-na primeru oblačilne stroke v Mariboru po drugi svetovni vojni. *Arhivi*, 25, 2002, št. 2, str. 43–60.
- Maček, Jure: Izobraževanje v tekstilni stroki v Mariboru od 1952 do odprave vajeniškega sistema. *Arhivi*, 26, 2003, št. 2, str. 277–296.
- Kresal, France: Mariborska tekstilna industrija 1922–1992 – vzpon in zaton. Mesto in gospodarstvo: Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju. Uredili Željko Oset, Aleksandra Berberih Slana in Žarko Lazarevič. Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino; Maribor: Muzej narodne osvoboditve, 2010, str. 257–287.
- Lorenčič, Aleksander: Mariborsko gospodarstvo med tranzicijo. Mesto in gospodarstvo: Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju. Uredili Željko Oset, Aleksandra Berberih Slana in Žarko Lazarevič. Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino; Maribor: Muzej narodne osvoboditve, 2010, str. 203–228.
- Potočnik, Dragan: Gospodarske razmere v Mariboru med svetovnima vojnama. Mesto in gospodarstvo: Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju. Uredili Željko Oset, Aleksandra Berberih Slana in Žarko Lazarevič. Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino; Maribor: Muzej narodne osvoboditve, 2010, str. 139–157.
- France Kresal: Tekstilna industrija. V: *Enciklopedija Slovenije*, 13, 1999, str. 206–209.
- Sonja Malej - Kveder: Tekstilstvo. V: *Enciklopedija Slovenije*, 13, 1999, str. 211–213.
- Marjan Matjašič: Svila. V: *Enciklopedija Slovenije*, 12, 1998, str. 405.
- Marjan Matjašič: PIK. V: *Enciklopedija Slovenije*, 8, 1994, str. 336–337.
- Alojz Gregorič: Mariborska tekstilna tovarna. V: *Enciklopedija Slovenije*, 6, 1992, str. 409–410.
- Srednja tekstilna šola. Uredila Mira Rupnik. Maribor: Projekt MR inženiring p.o., 1995. (Bilten ob otvoritvi nove šole oktobra 1995)
- Maribor. V: *Enciklopedija Slovenije*, 6, 1992, str. 398–408.
- Občina Maribor: Krajevni leksikon Slovenije. Uredil Roman Savnik. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1980, str. 154–264.



# **Pogovarjali smo se z/s ...**

# NADJA JAGER POPOVIĆ, ravnateljica SŠOM



“ Ravnateljevanje je izziv in zadovoljstvo, če vidiš, da si spremenil stvari ... ”





**V času, ko šola praznuje 70-letnico, je Nadja Jager Popović že tretje leto ravnateljica SŠOM. Z njo smo se pogovarjali o vodenju šole in o novih izzivih.**

**Pred slabimi tremi leti ste prevzeli ravnateljevanje. Kako se počutite v tej vlogi?**

Mnogi me vprašajo, če je sedaj bolje biti ravnatelj kot biti učitelj. V vlogi učitelja sem preživela dobri dve desetletji, kar je vsekakor dobra osnova za vlogo ravnatelja. Razred ti da ali pa vzame energijo, vedno je to sinergija obeh udeležencev. In če to vlogo vzameš resno, z odgovornostjo in motivacijo, potem vzpostaviš ravnovesje med dajanjem in prejemanjem. Od tistih dijakov, ki ti dajejo, se učiš, se polniš z energijo, postavljajo ti izzive in te ohranjajo mlade. Od tistih, ki so v šoli, ker pač morajo biti, in te energijsko in motivacijsko praznijo, pa kot pravi učitelj sebe postaviš pred izziv, da bi sprožil povratno akcijo in jih pripeljal do smisla dela in učenja, do uspešnega zaključka in zadovoljstva. Če ti to uspe, si tudi ti kot učitelj zadovoljen in si postaviš novi cilj.

Enako je z ravnateljevanjem. Ne morem reči, da je težje ali lažje. Prav tako je odgovorno in ti da ali vzame energijo. Res pa je, da se na tem delovnem mestu ne ukvarjaš samo z ljudmi, temveč naenkrat postaneš tudi vodovodar, električar, mizar, administrator, koordinator, vodja ...,skratka, vsi pričakujejo, da boš vedel vse, da se boš o vsem pravilno odločil in da boš za vsakega imel čas. Ravnateljevanje pomeni bolj globalno gledanje na sam proces in ljudi v njem, povezovanje z neštetimi notranjimi in zunanji dejavniki, sprejemanje in dajanje.

Je izziv in je zadovoljstvo, če vidiš, da si spremenil stvari, da so ljudje zadovoljni, da sle-

diš ciljem, da te pokličejo, ker želijo s teboj sodelovati. In ko sprejmeš dejstvo, da bodo nergači in nezadovoljneži vedno obstajali in se nehaš ukvarjati z njimi, potem tudi sprejemanje težjih odločitev opraviš lažje.

**Prihajate z druge šole, iz drugega šolskega okolja. Kako so Vas sprejeli učitelji, novi sodelavci? Kako dijaki?**

Okolje, v katerem sem delala, mi je dalo osnovo. Če želiš biti ravnatelj, moraš najprej skozi proces učiteljevanja, timskega in projektnega dela. S tega vidika, mislim, da je v vseh vzgojno-izobraževalnih ustanovah podobno. Poučevala sem v javni šoli, dopolnjevala obvezo na drugih šolah, na vseh ravneh poučevanja, v vsaj 10 različnih programih, tako dijake s posebnimi potrebami kot priseljence, otroke iz vasi in mesta, tipično moške, tipično ženske, mešane oddelke, tudi v privatnih izobraževanih ustanovah, preživela odpuščanje, skratka, izkušenj je veliko. Pa vseeno je vstop v nov kolektiv, pred nove dijake in precej drugačno šolsko klimo te-



**V vlogi učitelja sem preživela dobri dve desetletji, kar je vsekakor dobra osnova za vlogo ravnatelja.**



meljil na velikih pričakovanjih vseh – dijakov, zaposlenih, staršev, delodajalcev.

Menim, da ni ravnatelja na celem svetu, ki bi zamahnil s čarobno palico in čez noč uspešno spremenil, karkoli se pač pričakuje. Stene prebarvaš takoj, miselnost in sprejemanje drugačnega od ustaljenega pa zahteva čas. Ovira, s katero sem se najbolj ukvarjala, je bila predvsem ta, da so pričakovanja do mene bila velika. Pričakovalo se je ... Vendar, kaj?

Posamezniki so mi dali zalet in mi še vedno dajejo zalet, da je vredno vztrajati. Še vedno pa so moji največji motivatorji dijaki, še posebej tisti, ki so končali izobraževanje in mi sedaj kot odrasli mladi ljudje sporočajo, kako so doživljali našo šolo, in se z veseljem vračajo vanjo.

### **Kolikor vem, so Vam všeč novi izzivi. Jih vidite tudi tukaj?**

Res je. Sem človek izzivov. Včasih se mi zdi, da ko se nič ne dogaja, postane dolgčas. Pa s tem ne mislim na vsakodnevna opravila in reševanje sprotih pedagoških in organizacijskih zadev.

Vsako okolje ponuja izzive. Vsak človek, ki vstopi v življenje nekoga, predstavlja svojo zgodbo. Vsak pogovor sproži idejo. Okoli nas je toliko lepih stvari in toliko takšnih, ki bi lahko bile boljše, ali pa so preživele neko obdobje in kličejo po novem, drugačnem.

“

**Od tistih dijakov, ki ti dajejo, se učiš, se polniš z energijo, postavljajo ti izzive in te ohranjajo mlade.**

”

Zgodba o človeku in izzivu je vedno ta: ali ga vidiš ali pa ne. Ali si ga pripravljen sprejeti ali pa se mu upiraš.

### **Kako vidite našo šolo v prihodnosti? Kakšne načrte imate?**

SŠOM ima potencial. Ima kader, ki je dovolj strokovno podkovan, da lahko uspešno sledi razvoju, trendom in spremembam. In kar je najpomembnejše, lahko se pohvali s celotno generacijsko krivuljo, kar je nujno potrebno za razvoj izobraževanja. Ima dijake, ki so tukaj, ker si želijo znanja, ter posameznike, ki so se resnično našli na strokovnem področju in bomo o njih še veliko slišali tudi na mednarodni ravni. Ima prostor, ki omogoča dobre pogoje dela, upam si celo trditi, da je med boljšimi v Sloveniji in v tujini.

V tem trenutku se moji načrti vežejo na ostanek mandata ravnateljstva. Še vedno poskušam slediti viziji in ciljem, zaradi katerih so me tri leta nazaj izbrali. S sodelavci intenzivno delamo na pridobitvi programa kot nadgradnje poklicnega programa frizer.





“

**SŠOM ima potencial. Ima kader, ki je dovolj strokovno podkovan, da lahko uspešno sledi razvoju, trendom in spremembam.**

”

V tujini brez evropskih in drugih projektov šol skorajda ni več. Prostor se prenavlja, opremlja, kader se usposablja in izobražuje. SŠOM je prepoznavna šola. Izgradnja lastne telovadnice je že od nekdaj tema debat v šoli, kar pomeni, da se nekaj dogaja tudi na tem področju.

Ker pa sem od nekdaj bila usmerjena v človeka in menim, da se vse začne in konča pri odnosu, bom najbrž še vedno izredno veliko energije usmerjala prav v to področje, predvsem v razumevanje generacijske raznolikosti in sprejemanje drugih. Učitelj in ravnatelj morata biti vzor, na katerem bo dijak gradil svojo nadaljnjo pot do uspeha, predvsem na področju odnosov in znanja.

#### **Kaj bi ob obletnici sporočili našim dijakom?**

Se mi zdi, da se pri nekaterih svojih izjavah že malce ponavljam, ko govorimo o sporočilih dijakom. Želim jim, da naj bodo to, kar so. Enkratni, ustvarjalni in predvsem s svojo glavo na svojih ramenih. V okolju, v katerem živimo, je vse preveč vzorcev, ki naj bi jim sledili, in sicer samo z enim namenom – da smo vodeni. Izstopati od vzorca pomeni naleteti na nešteto ovir in prav od vsake se lahko nekaj naučimo. Predvsem je potrebno vztrajati, sprejemati znanje, se ozirati za izzivi in sam sebe spodbujati. Na koncu pa vseeno ohraniti bistvo, biti iskren in ostati človek s srcem.



**SODELOVANJE V ŠOLSKI  
TEHNIČNI EKIPI JE BILO ZANJ  
NAJVEČJA ŠOLA  
PRAKTIČNEGA ZNANJA**





Pogovarjali smo se s Francijem Ribičem, bivšim dijakom naše šole, ki v dijaških letih »...ni bil srečen, če ni bil v šoli pri vsaki zadevi zraven«. Je človek, ki ga poznajo vsi Oplotničani, saj so v tedniku Panorama zapisali, da v kraju skoraj ni dogodka, kjer ne bi bil zraven.

### **Bili ste dijak naše šole. Kako ste doživljali srednješolska leta?**

Za novinca s podeželja je bila vključitev v začetku kar težka, vendar sem se kasneje odlično vključil in navadil. Imel sem zelo veliko srečo, da sem prišel v odličen razred z odličnimi sošolci. Bili smo namreč takšna »klapa«, da nam nikoli ni bilo dolgčas. Največji napor pa je bilo zgodnje vstajanje, in sicer ob 5.45 vsako jutro, da sem prišel do 8. ure v Maribor. Prava katastrofa! Vendar sem se počasi tudi na to navadil.

### **Še danes Vas imajo učitelji v zelo lepem spominu. Kakšni pa so Vaši spomini na sošolce in učitelje?**

Na sošolce imam zelo lep spomin, saj smo skupaj preživeli nepozabne urice. Seveda pa smo tudi z učitelji dobro sodelovali, z enimi več, z drugimi manj. Moram reči, da sem vedno spoštoval učiteljsko delo, vendar pa včasih nisem mogel skriti najstniške nagnjenosti, kar pa je pripeljalo tudi do kakšnega konflikta. Najbolj v spominu mi je ostal žal že pokojni gospod Franci Škerget, s katerim smo urice prakse pri takratnem DTR-ju preživljali ob petkih zvečer. Tako so mi in mi bodo osnove tiskarske tehnike za vedno ostale v spominu.

### **V času šolanja ste bili vedno nepogrešljivi del šolske tehnične ekipe. So bile to dragocene izkušnje, ki Vam koristijo tudi zdaj?**

Ja, absolutno je bila to največja šola praktičnega znanja. Bil sem namreč zelo vesel, da sem lahko sodeloval pri vsaki prireditvi, najbolj pa mi je v spominu ostal šolski radio, saj sem tam preživel ogromno svojega prostega časa. Sicer je bila tehnika dokaj zastarela, sem pa kljub temu uspel narediti dobro oddajo. Ko sedaj spremljam šolo, kako se je tudi po tehnični plati razvila, bi bil prav vesel, da bi hodil v njo zdaj, v času mojega šolanja je bilo kar težko, saj ni bilo na voljo toliko opreme.

### **Igrali ste glavno vlogo v filmu Bedanec vrača udarec. Kako pomembna je bila ta izkušnja?**

Začelo se je takole. Jaz kot jaz ne bi bil srečen, če ne bi bil pri vsaki zadevi zraven. Nekega dne opazim plakat za avdicijo. Na njo sem se prijavil, seveda z namenom, da postanem tehnik pri filmu. Najprej mi ni bilo jasno, zakaj moram pokazati igralske sposobnosti na avdiciji, saj sem prišel z željo, da bi sodeloval pri tehnični plati ustvarjanja. »Jah«, na koncu sem dobil eno izmed glavnih igralskih vlog. To je bil šok, saj tega do tedaj še res nisem počel. Seveda sem se tudi tega izziva lotil s polno žlico. Pri projektu smo se imeli odlično, mislim, da nikdar v življenju ne bi imel več možnost biti prisoten pri snemanju filma, vsaj v takšni vlogi ne. Torej, vsem bodočim dijakom poduk: ne se bati takšnih projektov, saj vam bodo ti največ prinesli v znanju prakse. Meni bo ta projekt ostal v večnem spominu in marsikaj sem se iz njega naučil.



“

**Pri projektu smo se imeli odlično, mislim, da nikdar v življenju ne bi imel več možnost biti prisoten pri snemanju filma, vsaj v takšni vlogi ne.**

”

**Znano je, da vas navdihuje in veseli veliko stvari in področij. Imate veliko interesov in konjičkov. Kaj med vsem tem najraje počnete?**

V zasebnem življenju imam ogromno konjičkov ali, kot rečemo, hobijev. Eden izmed mojih največjih je glasba, saj že 5 let aktivno prepevam v oktetu. Z lanskim letom pa sem postal tudi eden izmed članov ansambla narodno-zabavne glasbe, kjer prepevam, glasba pa je postala zame tudi pomemben način sproščanja po napornem delu. Drugače pa

se lahko pohvalim z delom v kulturnem društvu, gasilskem društvu, ekipi prve pomoči, delam pri Rdečem križu Oplotnica in še bi lahko našteval.

**Kaj bi ob obletnici šole sporočili sedanjim dijakom?**

Takole bom povedal. Veliko stvari se človek lahko sam nauči, vendar nikoli ne bi dosegel v življenju poklicnega nivoja brez šole, čeprav je včasih bilo težko, vsaj pri splošnih predmetih, pri katerih nisem blestel, vendar se je eno z drugim »poklapalo«. Vse je treba potrpeti, saj konec koncev brez izobrazbe že nimaš osnovne avtoritete v svetu, seveda pa je lahko vsako pridobljeno znanje samo še nadgradnja v tvoji razgledanosti. Mislim, da SŠOM pri predajanju znanja dijakom iz leta v leto pridobiva na kvaliteti. Zato želim vsem zaposlenim, da čim bolje opravijo svoje delo, dijakom pa, da bodo iz te šole, kjer smo mi in bodo tudi oni preživeli del svojega življenja, odnesli čim več znanja.



**O nas so  
povedali**

# POGOVOR Z **LEONIDO POLAJNAR,** direktorico Obrtno-podjetniške zbornice Maribor



“

**Vidim veliko možnosti, kjer bi lahko dijaki teh programov, za katere izobražuje ta šola, zaposlitev tudi dobili.**

”





**Ste direktorica Obrtno-podjetniške zbornice Maribor. Prosim, povejte nam, kakšna je vloga vaše organizacije.**

Res je, prihajam iz Obrtno-podjetniške zbornice Maribor oz. delam v njej in sem njena direktorica, kar mi je v velik ponos. Obrtno-podjetniška zbornica zastopa obrtništvo in podjetništvo v Mariboru, kjer je njena tradicija že več kot 60 let. Evidentiranih pa imamo zadnjih 45 let obstoja naše organizacije. Vloga je predvsem ta, da v prvi vrsti povezujemo obrtnike, v sodobnem času tudi podjetnike. Vloga zbornice je predvsem v tem, da se povezuje s stroko in da prepozna pozitivne stvari v razvoju stroke in vse, kar je potrebno, da se za mikro, malo in srednje gospodarstvo ustvarja ugodno gospodarsko okolje.

**Zakaj je pomembno, da delodajalci postanejo člani vaše zbornice?**

Pomen članstva bi pripisala temu, da so že 50 ali 60 let nazaj obrtniki zaznali, da bodo imeli veliko večjo moč, če se bodo organizirali, povezali, da bodo postali močan sogovornik v pogovorih z državo o zakonodaji. Na eni strani bodo argumentirali svoje potrebe, da bodo lažje delali v poslovnem okolju, da bodo lažje vzpostavili vse tisto, kar jih ovira pri njihovem delu, obstoju. Biti član obrtne zbornice je bolj potreba, saj smo mi kot obrtna zbornica servis naših članov, pomagamo jim na vseh področjih njihovega poslovanja, na drugi strani smo pa kot zbornica organizacija, ki združuje obrtnike, da so lahko povezani, da delijo svoje mnenje, stališče in da si med sabo konkurirajo. Nenazadnje, zdrava konkurenca je pomembna za razvoj stroke.

**Kako vidite sodelovanje šol z vami?**

Sodelovanje s šolami, moram reči, da je bilo meni že od vsega začetka, ko sem na-

stopila tukaj službo, to je že kakšnih 10 let nazaj, eden najlepših delov tega dela tukaj v zbornici. Sama izhajam iz obrtniške družine z mizarско delavnico. Moj oče je bil velik zagovornik sodelovanja šole in gospodarstva. Ta ključna zveza med šolo in delavnico je tako pomembna za vse nas, da mislim, da smo v tem času na to vez pozabili. Želim si, to je tudi moja vizija in osebni izziv, da bi te stvari bolj povezala in izpostavila dejavnosti in sodelovanje. Moram reči, da z Obrtno zbornico Maribor sodelujejo skoraj vse poklicne šole, ki so na področju Maribora. Nekje so vezi malo zrahljane, ponekod so okrepljene, vendar ključni pomen tega je, da dijaki teh šol čutijo zbornico, da povemo, kako pomembno je, da dijak pride v naravno poslovno okolje in da vse veščine, ki se jih je naučil v srednji šoli, prenese v obratovalnice.

**Kateri poklici so po vašem mnenju nujni za vsakega meščana oz. državljana?**

Dobro, da ste me vprašali po mojem mnenju, ker mnenja glede tega so zelo različna. Po mojem obstajata dve skupini. Prva skupina so poklici, ki skrbijo za naše osebno zadovoljstvo, ki nam pomagajo pri osebni razvoju. Sem prištevam frizerje, kozmetike, šivilje, oblikovalce, dejansko so to poklici, ki predstavljajo storitev za nas kot osebe. Ti poklici so nenadomestljivi, vsaj zame so eni ključnih poklicev, saj ustvarjajo osebnost človeka. Na drugi strani pa so poklici, ki nam omogočajo življenje, eksistenco, prostor, kjer živimo oz. delamo. To so poklici, ki nam ustvarjajo bivalno ali pa poslovno okolje. Ne znam si predstavljati življenja brez mizarja, vodovodarja, električarja, gradbinca, slikopleskarja. Ti poklici žal izgubljajo na veljavi, ampak počasi se bomo začeli zavedati, da so to poklici, ki jih potrebujemo za življenje. Upam, da se bo odnos do njih spremenil.



**Mnogi mladi že nekaj let odhajajo s trebihom za kruhom – delat in živet v tujino. Kako bomo aktivno preprečili beg možganov?**

V zadnjem času vedno bolj opažamo, da beg možganov ni samo beg možganov v poklicih, kot so npr. doktorji znanosti, inženirji, torej poklici iz višjih slojev izobraževalnega procesa. Sedaj se soočamo z realnostjo, da nam bežijo ljudje, kot so gostinci, natakarji, kuharji, frizerji, maserji, maskerji itd. Vprašati se moramo, zakaj. Obstaja že povratni udar, val, ko ti mladi ljudje izkusijo delovno okolje v tujini in ugotovijo, da ni vse tako, kot se predstavlja, in prihajajo nazaj. Mi pa izgublamo tukaj nekaj let. Zna se narediti nepopravljiva škoda, če ne bomo drugače pristopili k temu, jih motivirali, da ostanejo tukaj v Sloveniji.

**Vsak Slovenec potrebuje svojega frizerja. Kaj pričakujete od svojega osebnega frizerja?**

Vsak resnično potrebuje svojega frizerja, tudi jaz, priznam. Vedno, ko se odločim za frizerja, se tega dogodka veselim, ker vem, da bom iz frizerskega salona šla zadovoljna. Imam frizerja, ki izpolnjuje moja pričakovanja. Ne bom pa se opredelila samo za enega. Rada zavijem tudi v salon, ki ga ne poznam in v Mariboru sem bila vedno prijetno presenečena.

**Skorajda vsak Slovenec ima doma televizijo. Kaj si vi najraje ogledate po televiziji?**

Zelo rada gledam televizijo, priznam. Marsikdo gleda televizijo, pa reče, da je ne gleda. Predvsem zaradi tega, ker se mi zdi, da mi televizija da neko širino. Gledam poročila, novice, slovensko produkcijo, šove, oddaje, tudi resničnostne šove. Ljudje smo



komunikativna bitja, smo vizualni tipi in televizija ti vseeno daje nek pogled, kako ljudje živijo izven našega poslovnega in bivalnega okvira. In najraje po televiziji gledam domačo produkcijo, domače nadaljevanke, obožujem domače, plesne, glasbene šove. Skozi oddaje spoznavam, da je Slovenija zelo lepa država – kot turistična destinacija, znana pa je tudi po lepi naravi in ljudeh.

### **Kakšne profile delavcev si želijo zaposliti delodajalci oz. direktorji?**

Profil verjetno ni toliko izpostavljen kot želja vsakega nadrejenega, direktorja, da dobi za določeno delovno mesto kompetentno osebo, ki se želi izobraževati, pridobivati novo znanje, osebo, ki je motivirana za to, da bi v nekem delovnem okolju napredovala, čim bolj pripomogla, da je neko podjetje uspešno, da je uspešna tudi naša zbornica. Izobrazba je seveda pogoj, največ pa je želja človeka po delu, želja po tem, da dela, da se izobražuje, da tudi kdaj reče, da ni važno, da dela 8 ali 9 ur, če bo pridobil znanje. Da ni pomembno, če se gre včasih iz svojega delovnega okolja izobraževati v tujino ali pa gre na neko posebno usposabljanje, ker se zaveda, da mu bo to pomagalo pri njegovem osebnem razvoju in razvoju podjetja. Najbolj pomembno pa je to, da ima oseba, torej tista, ki jo želimo zaposliti, tudi dobre reference in izkušnje iz preteklosti.

### **Kakšne možnosti imajo poklici naše Srednje šole za oblikovanje na trgih delovne sile?**

Kolikor sem seznanjena s Srednjo šolo za oblikovanje Maribor, je veliko profilov, ki jih ta šola izobražuje. To so medijski tehniki, oblikovalci, oblikovalci tekstila, frizerji. Dejansko vse to, kar danes trg dela potrebuje. Vidim veliko možnosti, kjer bi lahko dijaki



**Maribor ima dušo, ima voljo, eno pot in samo vztrajnost prinese rezultate. Maribor je vztrajen in mislim, da se nam ni treba bati za njegovo prihodnost.**



teh programov, za katere izobražuje ta šola, zaposlitev tudi dobili. Ne smemo pa pozabiti, da razvoj gospodarstva, razvoj države napoveduje novo dobo poklicev, ki danes niso tako iskani, so pa potrebni. Osnovna izobrazba, ki jo izobražujete na vaši šoli, je lahko enkratna odskočna deska za širok medijski prostor, za širok prostor televizije, radia, gledališča, podjetij, tako da menim, da so dijaki, ki končajo to šolo, zelo iskani in zaželeni na trgu dela.

### **Zakaj je vredno vztrajati v Mariboru?**

Mislim, da tisti, ki živijo v Mariboru, poznajo Maribor. Mariborčan je, kljub temu da za leto ali dve leti spremeni delovno okolje in odide kot študent drugam, s srcem v Mariboru in zato v njem tudi ostane. Maribor ima dušo, ima voljo, eno pot in samo vztrajnost prinese rezultate. Maribor je vztrajen in mislim, da se nam ni treba bati za njegovo prihodnost.

**Pripravile: Katja Zver, Barbara Hrastnik in Nadja Jager Popovič**  
**Fotografija: Žan Osim, Aljaž Mohorič**

# POGOVOR Z **DR. ANDREJEM FIŠTRAVCEM,** županom Mestne občine Maribor



“

**Vsi pedagoški delavci delajo izjemno pomembno in odgovorno delo. Pedagoški proces je mnogo več kot učenje.**

”

**Mestna občina Maribor je tesno povezana tudi z vzgojo in izobraževanjem, sicer nekoliko bolj z osnovnošolskim, pa vendarle. Kako občina in vi kot župan spodbujate poklicno in strokovno izobraževanje?**

Občina izvaja kar nekaj akcij. Pred dvema letoma smo začeli s soorganizatorjem pripravljati karierni sejem, kjer promoviramo različne poklice, ki jih zaradi industrije, ki prihaja v Maribor, potrebujemo. Dolgoletna tradicija Mestne občine so štipendije za srednješolce, za poklicne šole in tudi za študente. Znotraj gibanja Mladi za napredek Maribora, ki ga mi večinsko financiramo, spodbujamo raziskovalno delo v aplikativni smeri ali pa bolj v teoretski smeri. K temu bi lahko prištel še podpora startupu, ki v tistem delu, ki je namenjen srednješolski populaciji, lahko zajame še koga drugega.





### **Kateri poklici so po vašem mnenju nujni za vsakega meščana oz. državljana?**

Družba ima ogromno potreb, tako da se bomo v Sloveniji morali počasi s tem sprijazniti, ne samo kot uporabniki, temveč tudi kot načrtovalci svojih življenjskih poti. Trenutno imamo zelo nenavadno situacijo na področju srednješolskega izobraževanja. Večina otrok je v gimnazijah. Imamo okolje, recimo Ljubljana, kjer je več kot tretjina ljudi. To je nenormalna struktura. To pomeni, da ni prostora za konkretne poklice, ampak v nadaljevanju samo za neko akademsko izobrazbo. Mislim, da se bo sčasoma, z boljšim položajem na trgu dela, z boljšim plačilom to spremenilo. Konec koncev mi kot uporabniki že dobro plačamo mojstre, ki jih ne moremo dobiti in se zaradi njih jezimo. Mislim, da je to proces za 5 ali 10 let, kjer bi se približali avstrijski ali nemški družbi, kjer je vsako delo častno, plačano glede na to, koliko poklic v družbi potrebujejo. V glavnem pa vsi potrebujemo ves diapazon del, ne samo uradniških, teoretičnih, podprtih z akademsko ali pa postakademsko izobrazbo.

### **Mnogi mladi že nekaj let odhajajo s trebuhom za kruhom – delat in živeti v tujino. Še posebej na našem področju in zaradi bližnje meje. Kako bomo aktivno preprečili beg možganov?**

Eno je tradicionalni beg možganov, to, kar poznamo iz preteklosti. Iz sredine 19. stol., ko je razsajala krompirjeva kuga na Irskem in ni bilo kaj jesti, ljudje so bežali v svet in tako se je velika skupina Ircev naenkrat znašla v Ameriki. To je tisto, čemur se enostavno reče s trebuhom za kruhom.

Danes je situacija malo drugačna. Moji hčeri trenutno študirata v tujini, ena bolj v teoretski smeri, druga bolj v aplikativni smeri. Pa

ne zato, ker ne bi mogli študirati tukaj ali da jim ne bi mogli omogočiti, da bi tukaj študirali. Šli sta s trebuhom za kruhom. Šli sta zato, ker živita v globalnem svetu in na nek način iščeta najbolj ustrezen prostor, v katerem bi želeli del izobraževanja. Obe tudi že delata, da bi zadovoljili ne samo svoje biološke potrebe, ampak tudi kulturno-socialne potrebe. Danes se svet spreminja. Sam sem v svojem prejšnjem življenju, pred županovanjem, bil na univerzi in sem med drugim raziskoval mladino. Zgodili so se veliki premiki. Še 15 let nazaj je bila pripravljenost na migriranje, torej, oditi iz Slovenije, zelo nizka. Potem pa se je iz leta v leto dvigovala, ne samo zato, da bi šli s trebuhom za kruhom, ampak te kličejo izzivi in iščeš okolje, kjer lahko svoje izzive uresničiš.

Veliko ljudi prepozna v Sloveniji posebno kvaliteto socialnega, kulturnega, varnega okolja in to je tudi tisto, zaradi česar si pripravljene trebuh napolniti s hrano v Sloveniji in ne v Nemčiji, ne v Ameriki. Poznam nekaj poslovnežev, ki so imeli možnost zelo napredovati v poslu, to je pomenilo iti v Evropo ali se zaposliti v Ameriki. Odločili so se, da raje ostanejo tu, ker tako kvaliteto bivanja, kot jo imajo tukaj, redkokje v svetu vidiš.

Mi imamo tukaj ogromno dobrin, ki so same po sebi umevne. Praktično brezplačno imamo čist zrak, vodo. Ni samo po sebi umevno, da lahko pijemo vodo iz vodovoda. Slovenija je med desetimi najboljšimi destinacijami po ohranjenosti narave. Greste v Shanghai, morda se imenitno sliši, ampak tam vas bo polovica dni v letu peklo grlo, ker je tako slab zrak, imate pa izjemne poslovne priložnosti, saj je mesto eden izmed treh finančnih centrov sveta. Tako da ima Slovenija veliko priložnosti.

**Pa če se malo osredotočimo na naše izobraževalne programe. Tipični frizerji iz preteklosti danes skorajda ne obstajajo več. Kaj vi pričakujete od svojega osebnega frizerja?**

Da je hiter in da me dobro »pošiša«. Vsake toliko me peljejo h komu, da me, tako kot se reče, pošiša. Ampak jaz nimam časa, postanem živčen, če moram tričetrt ure sedeti na stolu. Maksimum naj bo 10 minut. To je sicer potem industrijsko narejeno, ampak sem zadovoljen. Hvala bogu, nimam takšnih las kot vi, da bi se moral z njimi posebej ukvarjati. Imam preproste lase, res pa je, da postanejo komplicirani, če so predolgi.

Od frizerja pričakujem hitrost, na drugi strani pa tudi neko širino. Pri frizerju moraš vse izvedeti, frizer mora biti taka široka oseba, ne samo radovedna, ampak mora tudi vedeti, kaj lahko sliši in kaj lahko pove naprej.

**Menjate svojega frizerja ali ostajate pri stalnem?**

V bistvu je moj frizer bil v Mercator centru. Pred tremi meseci so bila vrata zaprta. Lokal so zaprli. Vmes mi tukaj iz kabineta rečejo, pojdi k temu ali k onemu, vendar to vse predolgo traja. Potem pa se utrgam z verige in grem v take hitre, industrijske obrate, v obrate hitrega friziranja. (smeh)

**Mediji niso samo televizija, radio in časopis ter splet. Katere vsebine si vi najraje pogledate?**

Čim manj skušam živeti v stiku z medijskim svetom, ker preprosto za to nimam časa. Po drugi strani pa se sam pojavljam kot akter v medijskih zgodbah. Nimam časa, nimam potrpljenja ukvarjati se s tem, kaj ljudje o meni govorijo in pišejo. Velja to, kar je narejeno, osredotočam se na delo. Po reakcijah pa vidim, da nekateri mediji, da ljudje na specifični način spremljajo medijsko pokrajino in si na nek svoj način ustvarjajo predstavo, kakšen si. Zato se raje ukvarjam z živimi ljudmi, grem na živo prireditev, se pogovarjam z ljudmi, dam roko. Na tak način vem, da bom več naredil zase, kot če bi se spuščal v polemike s kakšnim novinarjem, ki ima neke bolesterne fantazije in potem tako govori ali piše o meni. To je pač njegova stvar, njegov problem. S tem se nimam časa ukvarjati. Moje delo je nekaj drugega.

**V vašem življenju ste bili kar nekajkrat povezani s filmsko industrijo, radiem itn. Ker se sam izobražujem v medijskem programu, me zanima, kaj za vas pomeni kvaliteten medij?**

Moj brat je povezan s filmsko industrijo, ker snema dokumentarne filme v Ljubljani. Mislim, da je najbolje nagrajen slovenski režiser pri dokumentarnih filmih. Imam pa anekdoto na to temo. Iz Pariza, z nekega festivala sem enkrat jaz dobil nagrado. Na njej je pisalo moje ime. Ne vem, kako se jim je to zgodilo. Le takrat sem stopil v filmsko industrijo (smeh). Drugače pa se s tem ne ukvarjam. Res pa je, da sem v času študija bil urednik pri Radiu Študent. Potem sem šel v Maribor in bil v skupini ljudi, s katero smo začeli delati Radio Marš. Tako da imam





nekaj teh izkušenj, čeprav so bolj uredniške, saj sem se ukvarjal s teksti. Prav medijsko, da bi delal dobre oddaje, pa ne bi rekel. Moja bivša pokojna žena je imela zelo dober občutek za to, za nastopanje, za kreiranje radijskih oddaj, za kreiranje televizijskih oddaj. Meni so bili bolj blizu dve-, triurni pogovorni termini, kjer smo skupaj s poslušalci debatirali o kaki stvari. Vendar je Slovenija tako majhna, da si tukaj težko to privoščiš.

**Od nekdanj velja, da kupujejo oči. Tukaj smo Slovenci kar malo v zadregi, če nismo v teh vodah. Kaj za vas pomeni oblikovanje?**

Imate izjemno zapletena vprašanja. Postavite tezo, o kateri začnem razmišljati, potem pa mi »ruknete« eno vprašanje. Bom povedal anekdoto iz TAMA-a, še iz Jugoslavije. Ko so na sejnih predstavljali svoje tovornjake, so prišli japonski inženirji, dali so fotoaparat pod avto in poslikali. Ko so jih vprašali, kaj delajo, so rekli, da so preverili, če so izboljšali neko vzmetenje v avtu. Potem so mi razložili, da to danes več ni vprašanje, da avto nima dobrega vzmetenja ali dobrih prestav, da avto nima neke dobre tehnološke rešitve. Tudi industrija je danes tako zasnovana. V Španiji je tovarna, ki dela podvozja za Ford, za Renault, v glavnem za enoprostorce. Kje pa nastane razlika? V oblikovanju. Na eni strani bi rekel, v hard dizajnu, kako je stvar oblikovana, kako je ergonomska. Na drugi strani pa, nosilec kakšne zgodbe je ta dizajn, kaj mi pripoveduje, katera moja pričakovanja izpolnjuje. Tukaj se bije bitka za človeka v visoko simbolnem svetu. V svetu pomenov, ki so lahko materializirani v dizajnu, v obliki ali pa v pomenu te oblike. Potem pa imate BMW za mlade ali pa moške, ki želijo v življenju uspeti. Mercedes vozijo uspešni moški in ženske. Na nek na-

čin dobivajo predmeti karakteristike človeka. In bolj kot vam uspe narediti nek predmet s človeškimi lastnostmi, lažje ga boste prodali, ker bo to tisto, kar nekdo hoče.

Še kot študent sem prišel v stik s studiem za marketing, takrat je bil to vodilni marketinški studio ne samo v Slovenij, ampak tudi v Jugoslaviji. Snovali so akcijo Podarim dobim. Vsi Slovenci smo kot nori kupovali srečke, iz tega so financirali smučarje in ko sem se pogovarjal s producentom, je rekel, da skušajo ugotoviti, kaj mi kot potrošniki pričakujemo od nekega izdelka, kakšna so torej naša pričakovanja. Potem lahko nek končni izdelek prodajo kot to, kar mi hočemo. V bistvu gre za neke vrste nateg, manipulacijo, ki je zelo sofisticirana. Zaradi tehnoloških možnosti, ki obstajajo, je ta sofisticacija zelo visoka. Na ameriških volitvah ali pa v procesu izstopanja Anglije iz EU so uporabljali zelo subtilne manipulacije na osnovi nekih baz podatkov, s katerimi so povedali zgodbo na način, ki je koristila naročniku.

Ne vem, če to lahko povem. (smeh) Zdaj imamo ameriškega predsednika in ne vem, če on to ve. Če bi to, kar on twitta, bila politična resničnost v Ameriki, bi mi že zdavnaj bili v 26. svetovni vojni.

**Učitelji ne samo izobražujejo, ampak tudi vzgajajo in še mnogo mnogo drugega ... Kako po vašem mnenju v današnjem šolskem sistemu usmerjati mlade v sodobnem svetu?**

Imamo različne kategorije mladih. Po vsej verjetnosti me sprašujete za srednješolce in študente. Zdi se mi, da je pri srednješolcih izredno pomembno, da lahko vi kot dijakinja verjamete učitelju, ki stoji pred vami. Vi ne potrebujete supermana, vi rabite uči-

telja, ki mu je mar za vas. Ta učitelj lahko slabo zna kakšno snov, ampak vam jo želi čim bolj avtentično prenesti. To se mi zdi izjemno pomembno. To ni samo vzgojni vidik. Srednješolec, dijak se proti 18. letu in še potem, v začetku študentskega časa, oblikuje kot osebnost in potrebuje pred seboj avtentične osebnosti. Ne ljudi, ki samo hodijo v službo, to je tečno tudi za zbornico, kaj šele za razred. Osnovnošolci potrebujejo avtoriteto, učitelja, ki je v sredini in jih je sposoben držati. Medtem ko v vrtcu potrebujete teto s širokim srcem, ki vas ima rada, ker vi kot starš otroke v ljubezni prepustite preživeti cel dopoldan.

Torej, pedagoški proces je izjemno zahteven proces. Vsi pedagoški delavci delajo izjemno pomembno in odgovorno delo. Pedagoški proces je mnogo več kot učnje. Poznam zelo uspešne učitelje, ki pa niso dosti znali, ampak so to, kar so vedeli, znali na avtentični način prenesti, da je to znanje tako živo prešlo v izkušnjo ali dijakov ali učencev ali študentov ali odraslih ljudi, da je zaplodilo v njih novo vprašanje. Torej je ta iskrica znanja, ki ga je uspešni učitelj prenesel dijaku, učencu, študentu zanetila ogenj vedoželjnosti. In taki učitelji so dobri, ker potem dijaki, učenci, študenti postanejo boljši od njih. In učitelj ni žalosten, učitelj je srečen. Slab učitelj, ki pa hodi v službo, ta pa bog ne daj, da bi kdo znal več od njega. On vse ve. 30 let vse ve in zna. To je preprosto nemogoče.







**Časi se spreminjajo. Ko se tako vsake toliko časa ali ob posebnih priložnostih ozremo nazaj, se zdi, da pravzaprav občutno in zelo hitro. Če primerjate možnosti, ki ste jih nekoč sami imeli kot dijak in študent z možnostmi za mlade danes, kaj ugotovljate?**

Premalo poznam dijaško in študentsko življenje. Zdaj sploh, ko sem župan, sem v eni čisto drugi galaksiji. Če razmišljam o svojih dijaških in študentskih letih ... Ogromno sem delal za šolo. Ne da bi bila šola tečna. Na faksu v tretjem letniku bi kar nehal študirati, če bi bila možnost, ker se mi je zdelo vse brezveze. Hvala bogu, to ni bilo mogoče in sem končal in potem še naprej študiral. Zame je bilo zelo pomembno delati izven šole. Vidim in raziskave o mladih tudi kažejo, da šolsko okolje, kjer je veliko možnosti izvenšolskega dela, tam so tudi po uspehu boljši. Nastane en tak interaktivni proces, ustvarjanje novega znanja, zanimivega znanja in potem je to dosti boljše tudi za sam šolski proces. Zelo sem vesel, ko pridem na kako šolo in začutim ta duh. Zdaj sem prišel



s proslave. Nisem bil na konservatoriju, pa so imeli tako odlične pevke, da v nezavest padeš. Če je šolsko okolje sposobno zagotavljati kreativnost izven šolskih okvirov, potem je gotovo kreativnost prisotna tudi v šolskem prostoru.

### **Kakšne možnosti imajo poklici naše Srednje šole za oblikovanje na trgu delovne sile?**

Uh, velikanske. Res pa je to v veliki meri odvisno tudi od naše slovenske industrije, ki ima neko ambicijo. Vsaka industrija, kakršnakoli, ki ima ambicijo, potrebuje nek profil, potrebuje to, če rečemo, hardversko oblikovanje in subtilno oblikovanje. Zgodbe, nekaj, kar nagovarja kateregakoli potrošnika, kjerkoli. To je tako zelo prefinjeno delo. Potrošniki se tudi zelo razlikujemo že v Sloveniji, kaj šele globalno.

### **Za konec pa še meni najljubše vprašanje. Nekateri ostajamo v Mariboru. Zakaj je vredno vztrajati v Mariboru?**

Pa vam je to že najljubše vprašanje. Imel sem možnost, da ostanem v Ljubljani na fakulteti, kjer sem študiral. Imel sem različne ponudbe, pa me je ves čas vleklo nazaj. Moral sem priti nazaj, moje mesto je zanesljivo v Mariboru. Dolgo nisem razumel, zakaj. Dolgo tudi nisem razumel, zakaj sem se našel na univerzi, zakaj sem sociolog, če sem pa kot srednješolec hotel biti zdravnik. In potem sem se v nekem vrtcu pogovarjal z deklico in me je vprašala, kaj delam. Odgovoril sem, da sem sociolog. Vprašala me je, kaj je to. Pa sem začel to opisovati in je rekla: »Aha, ti si zdravnik za družbo.« In potem mi je kliknilo. Torej, prišel sem na-

zaj zato, ker želim v Mariboru narediti nekaj dobrega, dobrega za mesto, kjer sem se rodil. In to sem ves čas počel. Če pogledam življenje skozi svojo biografijo, smo imeli na Prvi gimnaziji avlo. Imeli smo dva dramska krožka, bil sem v enem, pa vodil sem rokometno sekcijo, ko sem igral roket. Na faksu smo imeli svobodno katedro, antropološko katedro, pa so nam to prepovedali. Pri Radiu Študent sem delal. Zmeraj sem nekaj delal. Ko sem prišel nazaj, smo naredili kulturni center in Radio Marš, potem sem bil nekaj časa politično aktiven v opozicijski politiki v starem režimu. Skratka, ves čas sem iskal neke izboljšave. Ko sem bil na fakulteti in bi moral stvari teoretsko obdelati, me je ves čas vleklo v neke izboljšave. Tudi sedaj, ko sem župan, je tako.

### **Zakaj v Mariboru?**

Maribor je vreden našega truda. Je eno posebno mesto, je mesto na meji, na zelo ostri meji med recimo germansko in slovansko kulturo. Na meji alpskega in predalpskega sveta. Na meji dogodkov. Ogromno nacionalno pomembnih dogodkov se je zgodilo v Mariboru. Maribor je omogočil marsikaj iz slovenske nacionalne zgodovine. Istočasno pa je mesto, ki ima veliko potencialov, veliko možnosti. Pred 4 leti smo govorili, da bomo potrebovali 5000 novih delovnih mest, pa so se vsi režali, zdaj smo na 4500 in pol leta je še do volitev. Torej, možne so spremembe, možne so izboljšave. Mogoče je delati lepši svet in lepši svet najlažje delaš tam, kjer ga poznaš, torej doma. Je pa najtežje. Najtežje je biti prerok v rojstnem, v lastnem kraju. Zakaj Maribor? Ker ga imam rad, zato ker sem tukaj rojen, ker poznam ljudi, ker imam tukaj neko nalogo.

**Pripravile: Katja Zver, Barbara Hrastnik in Nadja Jager Popović**

**Foto: Boris Očkerl, Nino Selinšek**





# POGOVOR Z **ELIDOM BANDLJEM,** direktorjem Centra za poklicno izobraževanje



**Ste direktor Centra za poklicno izobraževanje. Prosim, povejte nam, kakšna je vloga vaše organizacije.**

Center za poklicno izobraževanje je nacionalna inštitucija na področju poklicnega izobraževanja, ki poskuša združiti dva različna svetova: svet izobraževanja in svet trga dela, interese delodajalcev pa mora uskladiti s spretnostmi in kompetencami, ki jih ti pričakujejo od bodočega zaposlenega. Ker so le-te del izobraževalnih programov, moramo potem s šolami to prenesti v življenje.

“

**Maribor pa je tudi dovolj veliko mesto za veliko možnosti in mislim, da se splača vztrajati v njem in biti del tistega razvojnega zagona, ki se lahko zgodi ali pa se že dogaja.**

”

**Kako se podjetja vključujejo v vaše delo?**

Z Zakonom o poklicnem izobraževanju se je naša država odločila, da morajo biti delodajalci, torej podjetja, cel čas v celotnem procesu zraven, to pomeni od implementacije do evalvacije. Pri nas so, saj so tudi naši soustanovitelji zbornice, ti, ki določajo poklicne standarde. Delamo s podjetji, torej s strokovnjaki iz podjetij, ki nam povedo, katera so tista znanja, kompetence, spretnosti, ki jih delavci potrebujejo. Ko govorimo o izobraževanju, imajo tudi dijaki šole opravka s podjetji. Izobraževalne programe, ki jih razvijamo s strokovnjaki iz podjetij, razvijate dijaki sami nato tudi v podjetjih. Na zaključnih izpitih in pri poklicni maturi so člani teh podjetij v komisijah, mi potem evalviramo rezultate in skupaj ugotavljamo, kaj je še potrebno spremeniti v celotnem sistemu.

**Kako vidite sodelovanje šol z vami?**

Če govorimo o šolah v celoti, sem zelo zadovoljen. Tudi vaša šola sodeluje z nami v marsikaterih projektih oziroma v razvoju izobraževalnih programov, kjer sodelujejo vaši učitelji kot strokovnjaki. Šole so zainteresirane za kvalitetno izobraževanje in so pripravljene marsikaj vložiti v to, da to tudi dosežejo in dijakom dajo kvalitetno znanje.

“

**Vedno bolj potrebujemo interdisciplinarno znanje. Tako znanje definitivno prinaša nove poklice. V to smo prepričani.**

”

**Vaša življenjska pot je tesno povezana z izobraževanjem. Bili ste učitelj, ravnatelj, državni sekretar. Danes ste kot direktor neposredno povezani s stroko.**

**Kateri poklici so po vašem mnenju nujni v življenju vsakega meščana oz. državljana?**

Ja, to je pa kar dobro vprašanje. Mislim, da so v državi potrebni vsi poklici. Ko govorim o vseh poklicih, govorim o poklicih, ki nam omogočajo dostojno življenje – od poklicev, ki so v proizvodnji, do zdravstva, kakorkoli, kjerkoli se obrnemo naokrog, je dejstvo, da so zelo različni poklici, ki jih državljanji potrebujejo. Je pa dejstvo, da se cel kup poklicev spreminja. Recimo, čevljev skoraj ne popravljamo več, kupit gremo nove. Ali bo čevljar še dolgo časa eksistiral? Mislim, da bo. Še zmeraj ljudje popravljajo čevlje. Ne more poklic kar tako izginiti. V tej državi smo bili izredno močni v proizvodnji čevljev. Zdaj čevljarjev skoraj ni več. Ali jih res ne potrebujemo? Potrebujemo jih. Lahko bi našteval še kup klasičnih poklicev, ki jih poznamo in jih bomo še zmeraj potrebovali. Tudi frizerja, ki ga imate tukaj, bomo zmeraj potrebovali. Dvomim, da nas bo kakšen robot kar tako friziral, ker je frizer s svojo estetiko nekaj drugega kot nekaj naučenega, strojnega. Torej, poklici bodo vedno potrebni, je pa res, da se bodo definitivno spremenili.





### **Kaj pa poklici prihodnosti? Ali jih bomo kdaj v Sloveniji umestili v izobraževanje?**

Že sedaj umeščamo marsikateri poklic, ki bo poklic prihodnosti, v ta sistem. Še pred nekaj leti o mehatroniki še slišali nismo, a jo imamo tudi mi. Primer je bionika. Verjamem, da zelo malo državljanov ve, kaj to je, pa jo že imamo. Vsi govorijo o IKT-znanjih in o računalništvu, informatiki kot poklicu prihodnosti, avtomatizaciji – vse je že v sistemu. Vprašanje so novi poklici, poklici, ki bodo sproti nastajali. Potrebno jih je sproti vnašati v sistem. Zelo pomembno je znati napovedovati. Zato pa potrebujemo delodajalce, ki vidijo in imajo razvojni moment in vedo, katera znanja v prihodnosti bodo potrebna in kako se bodo tudi znanstvene discipline med seboj prepletale. Vedno bolj potrebujemo interdisciplinarno znanje. Tako znanje definitivno prinaša nove poklice. V to smo prepričani. O novih poklicih lahko sanjamo vsi. Vprašanje je, ali bodo tehnološki razvoj in tudi potrebe, ki jih bomo imeli na našem trgu dela, temu sledili. Se pravi, cel kup stvari je povezanih.

### **Mnogi mladi že nekaj let odhajajo s trebihom za kruhom – delat in živeti v tujino. Kako bomo aktivno preprečili beg možganov?**

Vsakega mladega strokovnjaka, ki ga izgubimo, da ne rečem vsakega mladega bodočega zaposlenega, ki ga izgubimo, je zagotovo škoda. Ali imamo pravico takemu braniti, da gre razvijati svoj talent nekam drugam? Ne. Če želimo take talente zadržati, je potrebno dati pogoje, da se v državi razvijejo. Kako jim pa dati pogoje? Slediti tehnološkemu razvoju in omogočiti, da svojo željo po znanju, svojo ustvarjalnost lahko izživijo tukaj. Ampak to je velikokrat povezano tudi z eko-

nomskim stanjem. Vi, ki živite v Mariboru, poznate dnevno migracijo za ista delovna mesta, ki jih tudi tukaj potrebujemo. Vendar mlad človek definitivno gre tja, kjer je bolje plačan, tja, kjer bo imel boljše pogoje. Tega bomo težko zadržali tudi v prihodnje, ker bodo sosedje poskušali dati še boljše pogoje. Ko govorimo o begu možganov, sam temu rečem mobilnost. Mladi ste mobilni, starejši so malo manj. Težko vas bodo zadržali pred takšnimi izzivi.

### **Kako vi vidite Maribor in okolico s stališča izobraževanja?**

Zanimivo. Maribor je meni ljubo mesto. Ima bogato mrežo srednjih šol in tudi visokega izobraževanja. Ali ta mreža zadovoljuje potrebe, ki jih tukaj lokalni delodajalci imajo, je pa tisto vprašanje, ki si ga morajo izvajalci izobraževanja postaviti in znati tudi svoj razvoj peljati v določeni smeri. Tu je pa vedno prostor za izboljšave, ne samo v Mariboru, tudi drugje.

### **Vsak Slovenec potrebuje svojega frizerja. Ali imate vi svojega osebnega? Kaj pričakujete od njega?**

Imam svojega osebnega in je dijak moje bivše šole, ki sem jo vodil. Pred kratkim sem bil pri njem. Ko enkrat najdeš frizerja, ki sledi tvojemu razmišljanju, v katerega verjameš in veš, da bo ravnal s tvojimi lasmi, s tvojo glavo tako, kot bi ravnal s svojimi lasmi, potem mu definitivno zaupaš. Ne samo za frizerja, to velja za vsak poklic. Recimo, če greš nekaj kupiti, tudi veš, kaj želiš. Če greš kupiti hladilnik, dobro veš, kaj hočeš imeti. Določene lastnosti znaš naštetati. Bom provokativen. Verjetno tudi ti kot učenka približno veš, kaj bi hotela imeti v šoli. Ali imaš pravico to dobiti oz. ali lahko dobi vsak tisto, kar

želi? Ko je nekdo v skupnosti, kjer jih je več, se je potrebno prilagajati množici. Čeprav smo individualisti, čeprav imamo individualne želje, individualne sposobnosti, je treba živeti v nekem okolju. Tu je potrebno potem najti kompromis.

### **Skorajda vsak Slovenec ima doma televizijo. Kaj si vi najraje ogledate po televiziji?**

Brez dvoma šport.

### **Ali je oblikovanje našlo svoj prostor v miselnosti Slovencev?**

Uh, oblikovanje. Mislim, da ima vsak nek občutek, ko govori o občutku za estetiko. Če si hoče kupiti avto, pogleda obliko. Če si gre kupovat obleko, pogleda, kako je oblikovana in podobne zadeve. Mislim, da je to del nas. Tudi če kupuješ pohištvo ali karkoli, vedno gledaš na to, kako ti je vizualno všeč. Oblikovanje je del vsakdanjega življenja in pomembno je, kako ste oblikovalci ustvarjalni. Tukaj morate biti malo drzni, če hočete karkoli spreminjati. Drznost pa ni vedno dobro sprejeta v množici ljudi. Ljudje radi vidimo lepo.

### **Kakšne profile delavcev si želijo zaposliti delodajalci oz. direktorji?**

Če poslušamo delodajalce, nam govorijo o tem, naj delavce naučimo t. i. ključnih kompetenc ali mehkih veščin. Lahko jih naštejemo kar nekaj: da znajo komunicirati, da znajo jasno komunicirati v jeziku, ki ga vsakodnevno uporabljamo, da znajo komunicirati v tu-

jem jeziku. Pričakujejo, da so vestni, delovni, da spoštujejo ukaze, pričakovane zahteve, da so točni, da znajo delati v skupinah, da so učljivi in še veliko teh lastnosti bi lahko našteval. Zanimivo. Ničesar ne govorijo o tem, da znajo frizirati, ničesar ne govorijo o tem, da znajo risati in podobne zadeve, kar pomeni, da je potrebno pri mlademu bodočemu delavcu te ključne kompetence dobro razvijati. Ne moreš pa jih razvijati samo v šoli, ampak skozi življenje, skozi družino ipd. Se pa poklicne kompetence, ki jih dobiš v šoli, zelo naglo spreminjajo. Prej sva govorila o poklicih. Tehnologija se stalno spreminja, to se moraš stalno učiti. To, kar prineseš, ko prideš iz šole, je aktualno še nekaj let. Vmes pa se moraš znati učiti. In če nisi takšna osebnost, kot sem prej omenil? Ali se boš učil, ali se boš prilagajal, ali boš pripravljen delati v taki skupini, ki se je pripravljena učiti? Se pravi, vse te stvari so pomembne. Jasno pa je, da delodajalci pričakujejo tudi tiste poklicne kompetence, ki si se jih učil, ki so bile načrtovane od začetka. Kaj naj dijak na koncu zna? Pripravljene so tudi investirati v posameznika skozi njegov karierni razvoj. In tukaj, v tem kontekstu imamo še velik prostor napredovanja in možnosti.

### **Kakšne možnosti imajo poklici naše Srednje šole za oblikovanje na trgih delovne sile?**

To je pa vprašanje, na katerega bom težko odgovoril. Pogledati bi moral podatke zaveda za zaposlovanje in še kaj drugega. Te analize so bile narejene, ko se je delal vaš izobraževalni program. Ko se dela izobraževalni program, se naredijo analize potreb na trgu dela. Res pa je, da če je program star 5 let, so tudi analize stare 5 let. Pomembno je tudi, katera industrija se bo v tem kontekstu v Mariboru razvijala.





### **Zakaj je vredno vztrajati v Mariboru?**

Vsak lahko vztraja v svojem kraju, kjer se je rodil, če vidi smisel in vrednote v tem kraju. Mislim, da smo vedno zelo emotivno vezani na svoj rojstni kraj. Tisti, ki dalj časa živimo v takem kraju, morda še bolj kot mladi, ki ste mobilni. Korenine so zelo pomembne. Korenine so tiste, ki nas kot človeka ustvarijo in nam dajo popotnico, ki jo nesemo v svet. Korenine so vedno zanimive. H koreninam se človek vedno rad vrača. Če ima kdo v Mariboru korenine, sem prepričan, da se

bo vedno rad vrnil v to mesto. Maribor pa je tudi dovolj veliko mesto za veliko možnosti in mislim, da se splača vztrajati v njem in biti del tistega razvojnega zagona, ki se lahko zgodi ali pa se že dogaja.

**Pripravile: Katja Zver, Barbara Hrastnik in  
Nadja Jager Popović  
Fotografija: Jan Rozman in Jaka Knliplič**

